

Mikroekonomie I.

3MI106

Ing. Jitka Špeciánová, Ph.D.

Katedra manažerské ekonomie FPH VŠE v Praze

jitka.specanova@vse.cz

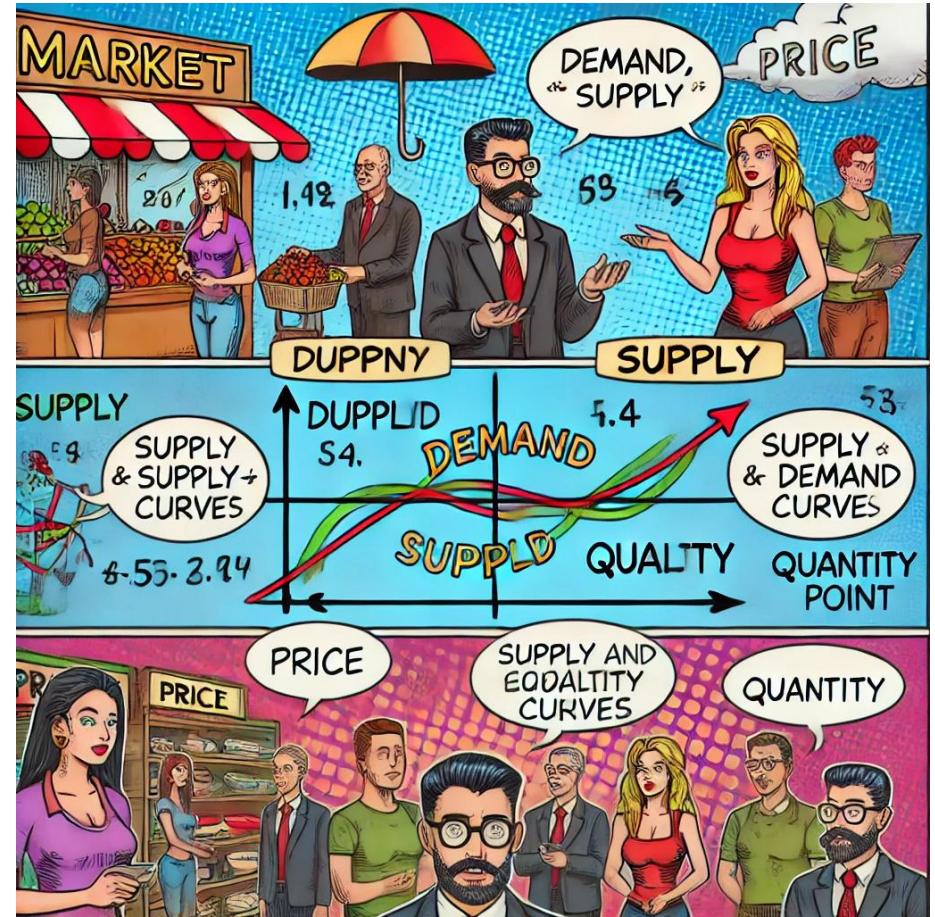
Konzultační hodiny: viz [InSIS](#)

Trh: Nabídka a poptávka

Přednáška 2

Základní elementy trhu

- Nabídka ($S = \text{supply}$)
- Požádavka ($D = \text{demand}$)
- Cena ($P = \text{price}$)
- Množství ($Q = \text{quantity}$)
- Tržní struktura: konkurence na trhu

Pozn. Ilustrační obrázek. Obrázek vytvořen pomocí AI (DALL-E, OpenAI, 2024)

Nabídka

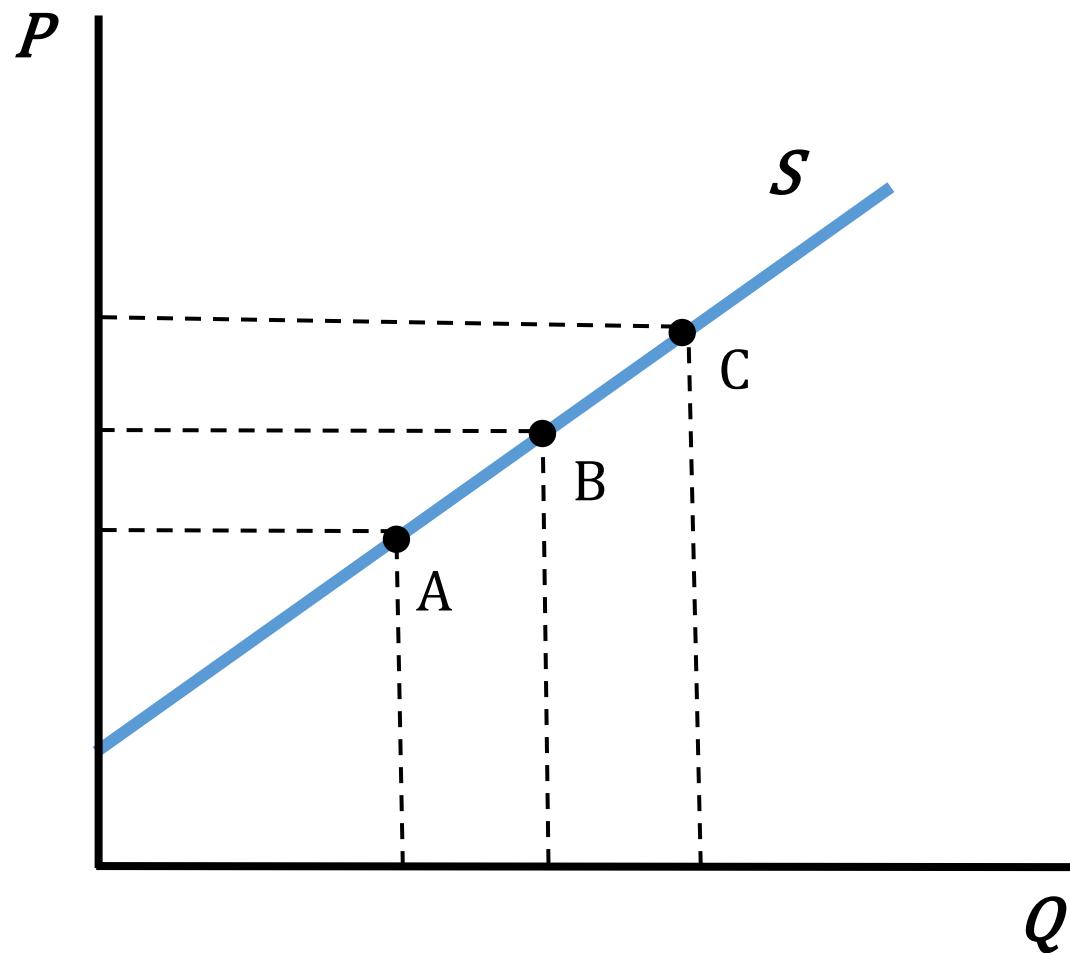
- Na trhu prodávající nabízejí zboží
- **Individuální nabídka** = nabídka jednoho výrobce
- **Tržní nabídka** = nabídka jednoho výrobku různými výrobci; nabídka na trhu jednoho statku
- 2 proměnné:
 - **Cena (P)** – nezávislá proměnná
 - **Množství (Q)** – závislá proměnná; objem nabízeného množství je závislý na ceně
- *Intuice:* Čím vyšší cena, tím větší množství budou prodávající nabízet.

Nabídka

- **Nabízené množství:** množství zboží, které jsou prodejci ochotni a schopni prodat.
- **Zákon nabídky:** Za jinak stejných podmínek množství nabízeného zboží roste, když cena zboží roste.

Nabídka

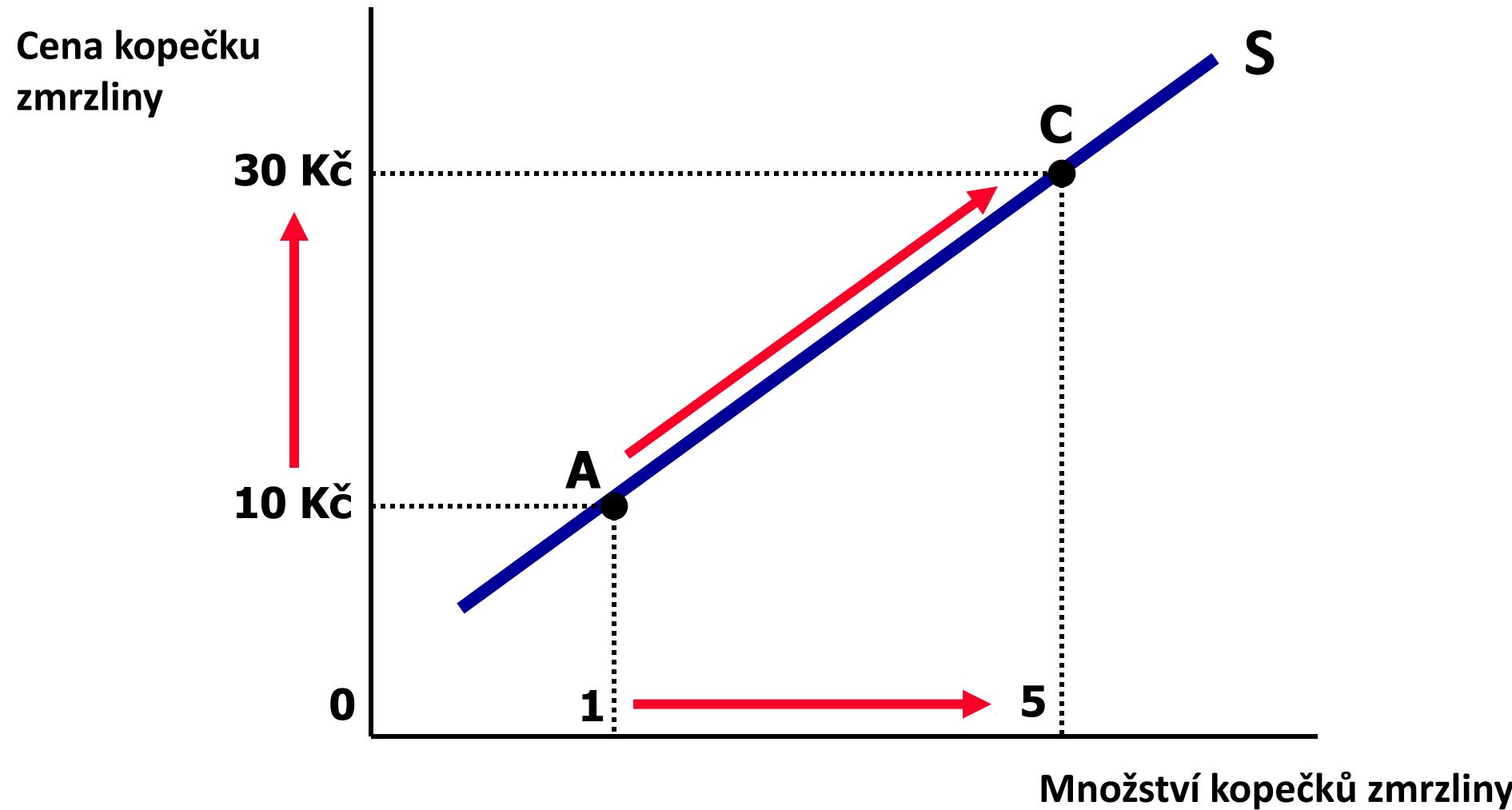
- Grafické znázornění nabídky:
rostoucí křivka; ukazuje závislost nabízeného množství (Q) na ceně (P)
 - Vyšší cena => větší množství nabízeného zboží
 - Vyšší cena přiláká další výrobce, zvýší příjmy firmám, zisky firem, ty pak mohou nakupovat více VF a více vyrábět atp.

Nabídka

- **Pozor: Odlišovat nabídku a nabízené množství!**
 - Nabídka = křivka
 - Nabízené množství = bod na křivce (Q při daném P); nabízené množství při určité ceně
- **Pozor: Odlišovat posun po křivce a posun křivky!**
 - Změna ceny => posun po křivce nabídky
 - Změna v nákladech firem/neúroda => posun celé křivky nabídky

Posun po křivce nabídky

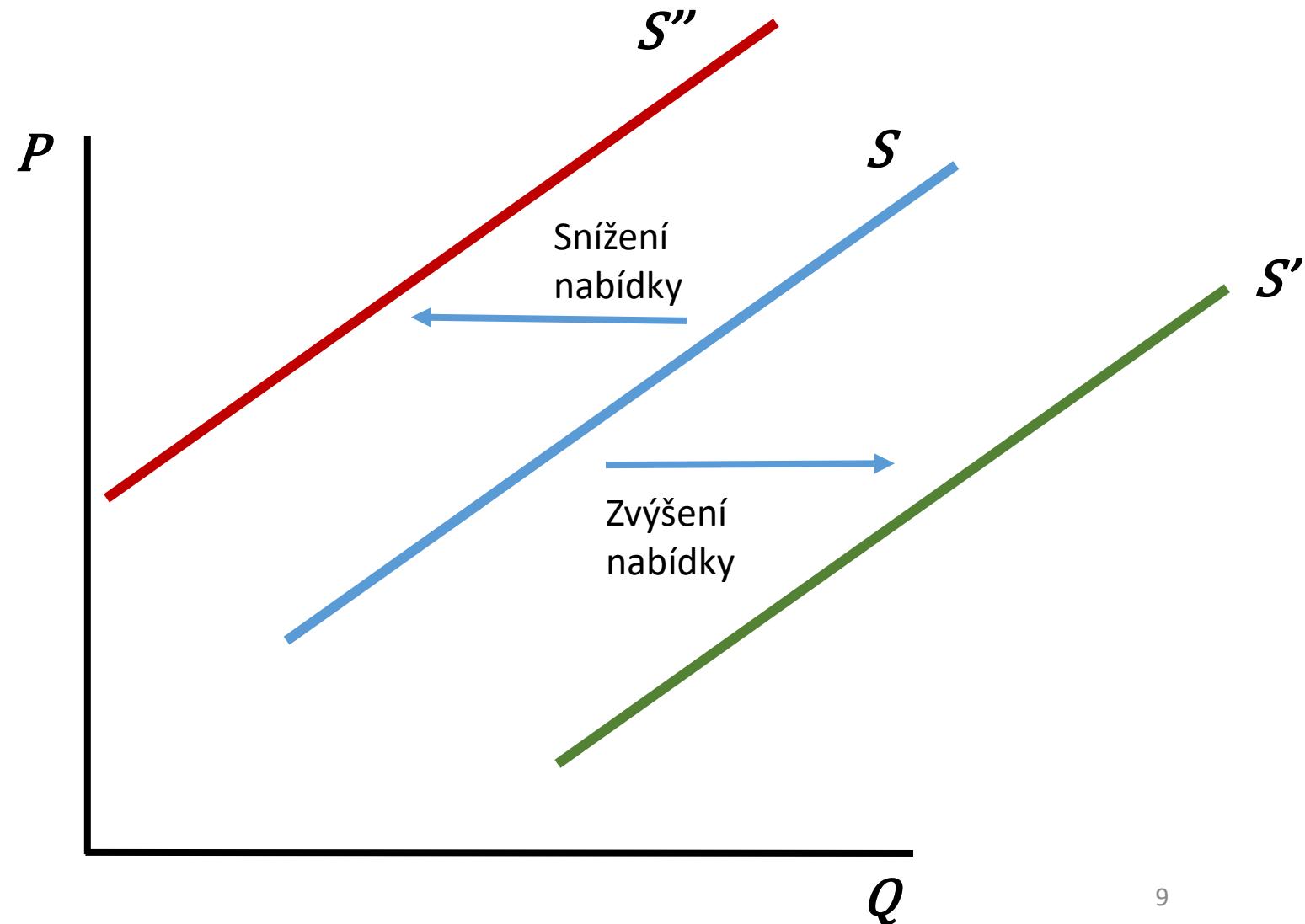

Posun křivky nabídky

- Způsoben změnou jiných determinantů než je cena.**

Důvody pro posun křivky nabídky:

- Změna ceny vstupů
- Změna technologie
- Změna počtu prodávajících

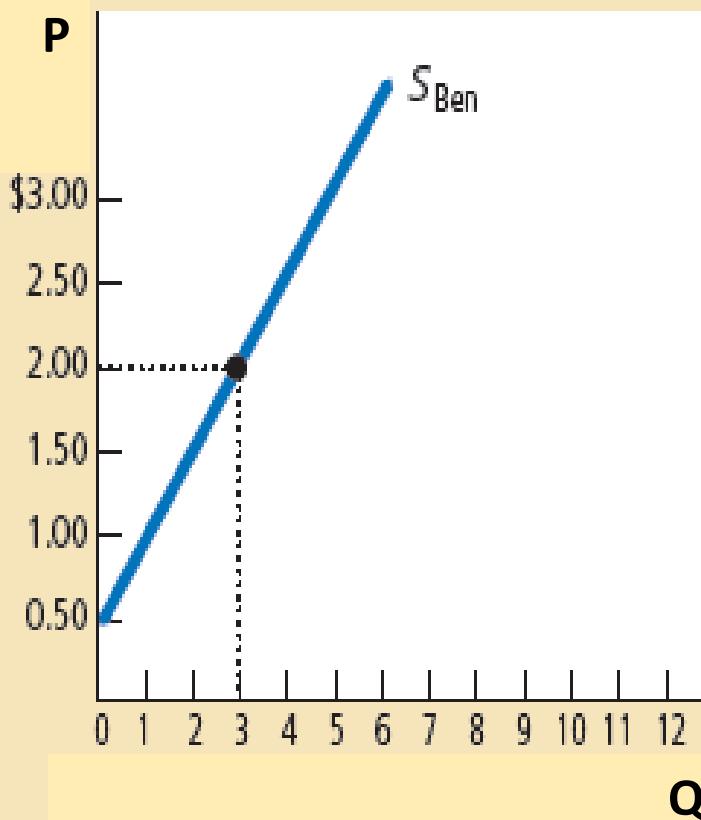

Tržní nabídka

- **Tržní nabídka:** součet individuálních nabídek všech prodejců daného zboží
- Individuální křivky nabídky se sčítají horizontálně

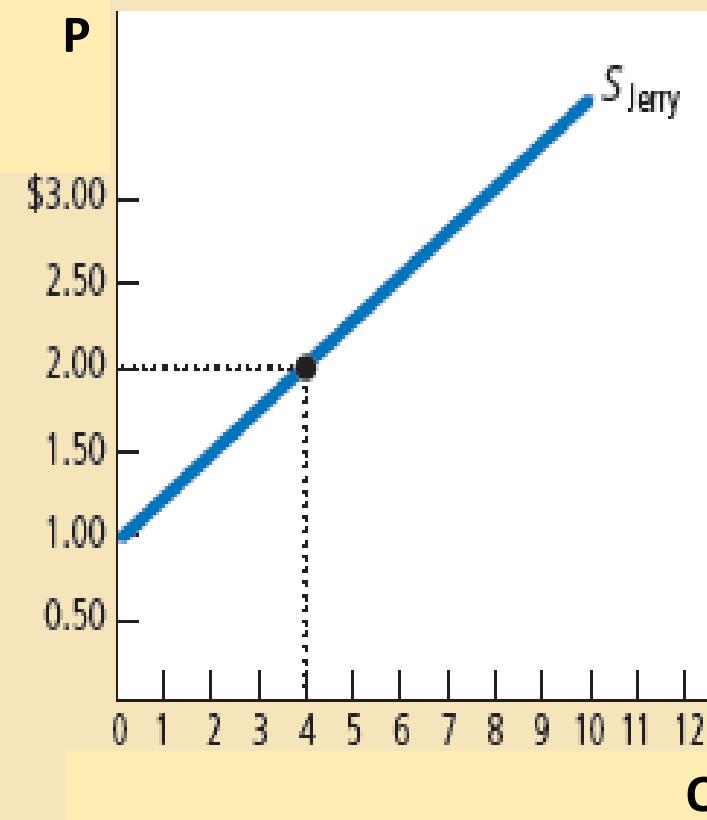
Tržní nabídka

Benova nabídka

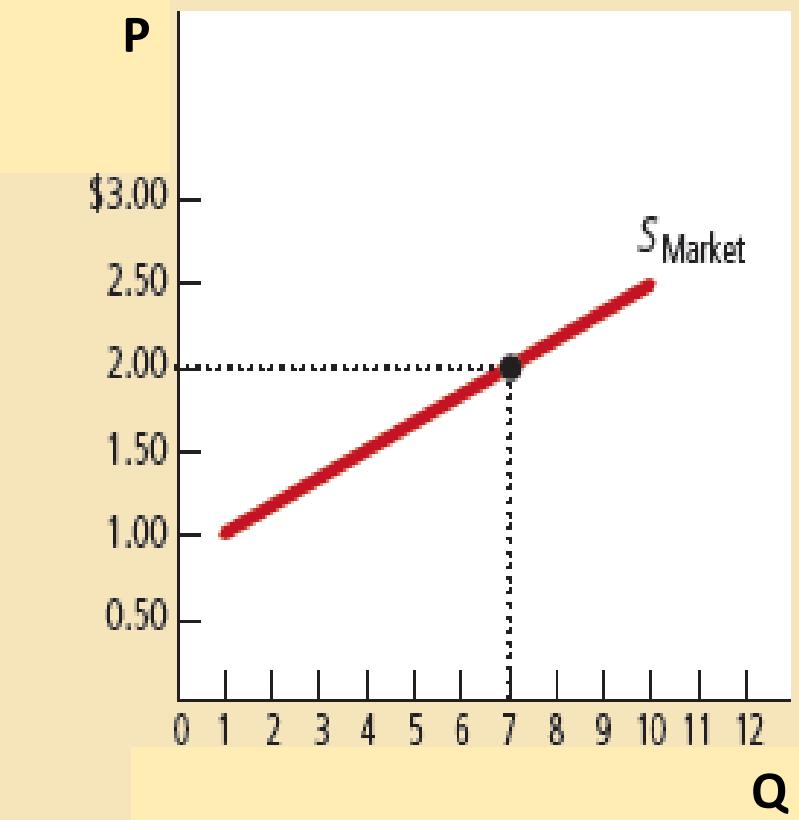
+

Jerryho nabídka

=

Tržní nabídka

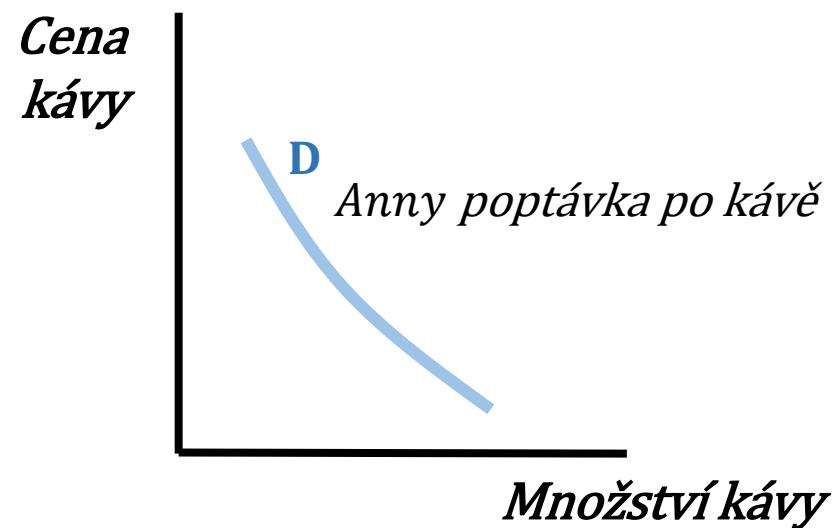

Poptávka

- Na trhu kupující poptávají zboží
- V ekonomii postupujeme od individuální úrovně k úrovni společenské.
- To znamená, že začneme s poptávkou jednotlivce (**individuální poptávka**) a postupně se dostaneme k **tržní poptávce** mnoha kupujících.
- **Zákon poptávky**: za jinak stejných podmínek množství poptávaného zboží klesá, když se cena zboží zvyšuje.
- *Intuice*: Čím nižší cena, tím větší množství budou kupující poptávat.

Individuální poptávka

- Individuální křivka poptávky je křivka, která ukazuje množství zboží nebo služby poptávané konkrétním jednotlivcem při dané ceně.
- Křivka poptávky je **klesající**.

Poptávka

- **Pozor: Odlišovat poptávku a poptávané množství!**

- Poptávka = křivka
- Poptávané množství = bod na křivce (Q při daném P); poptávané množství při určité ceně

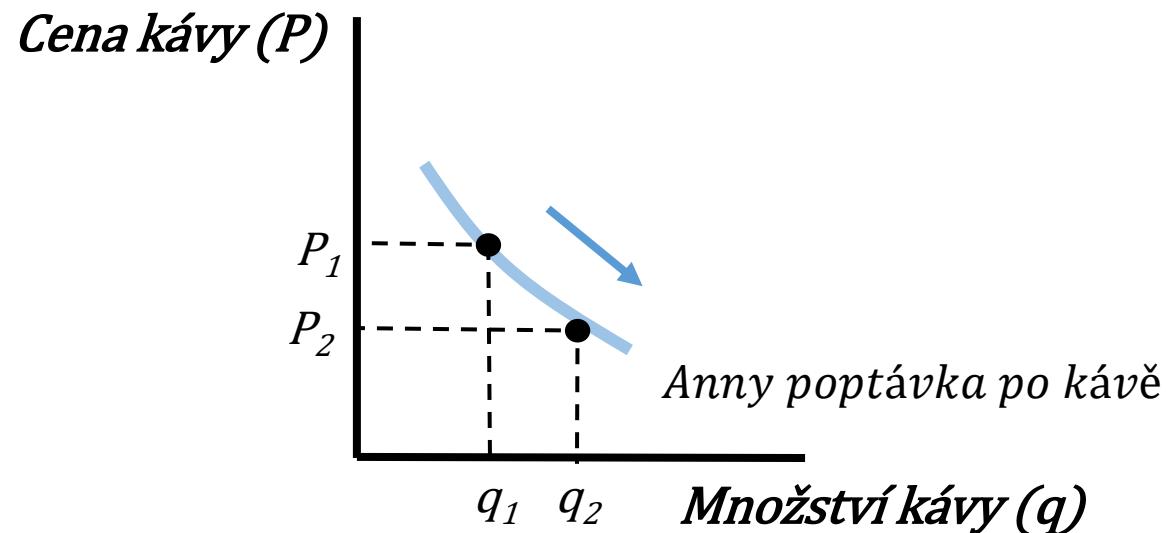
- **Pozor: Odlišovat posun po křivce a posun křivky!**

- Změna ceny => **posun po křivce** poptávky
- Změna v důchodu spotřebitele/v cenách substitutů nebo komplementů/změna v preferencích spotřebitele => **posun celé křivky** poptávky

Posun po křivce poptávky

Změna ceny ovlivňuje **poptávané množství**.

- Vyšší cena → nakupujeme méně
 - Nižší cena → nakupujeme více
- } **Posun po křivce poptávky**

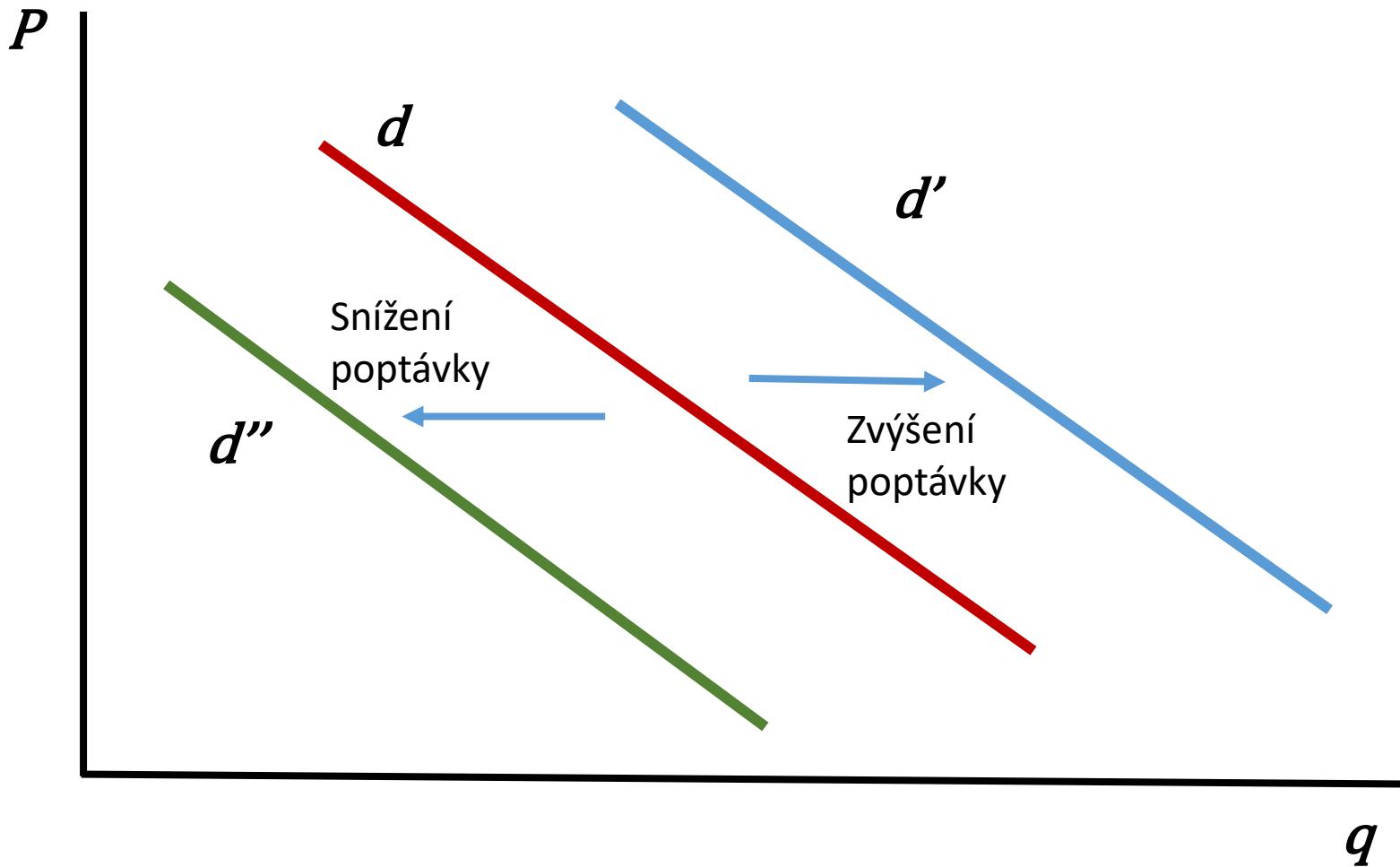
Posun křivky poptávky

Změna poptávky: posun poptávkové křivky

→ změna poptávaného množství při každé ceně

Změna:	Efekt
Ceny daného statku	Posun po křivce poptávky
Důchodu spotřebitele	
Ceny souvisejícího statku (substitutu, komplementu)	Posun celé poptávkové křivky
Preferencí spotřebitele	

Změna poptávky

Změny důchodu spotřebitele

- Růst důchodu zvyšuje poptávku po **normálních statcích**
- Růst důchodu snižuje poptávku po **podřadných (inferiorních) statcích**

Změny v ceně souvisejícího statku

Komplementy: statky, které lidé “konzumují” společně

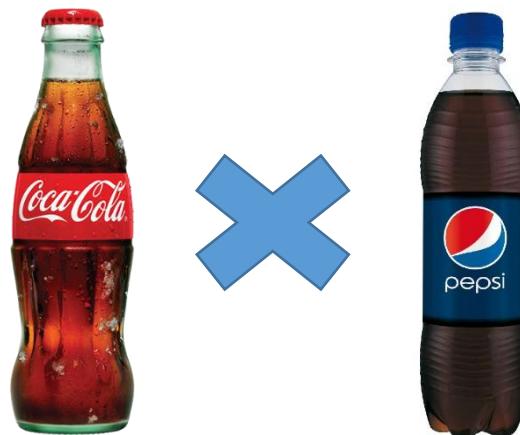
Pozorovatelný vztah: zvýšení ceny jednoho statku (komplementu) způsobuje pokles poptávky po druhém statku (a naopak)

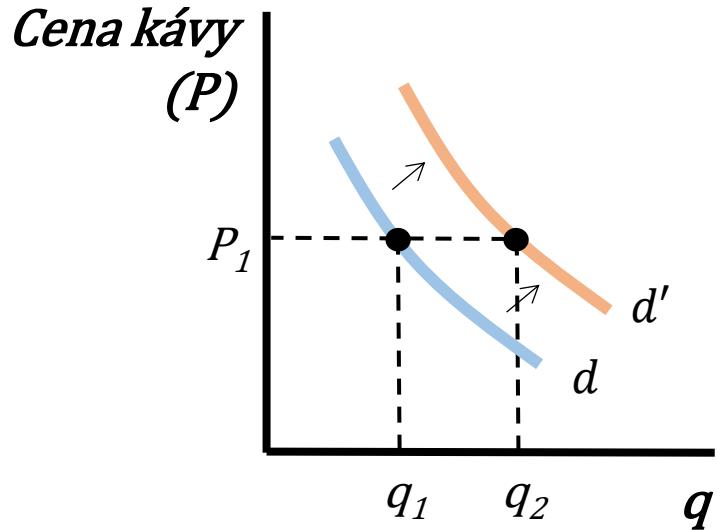
Změny v ceně souvisejícího statku

Substituty jsou statky, které slouží v zásadě ke stejnemu účelu.

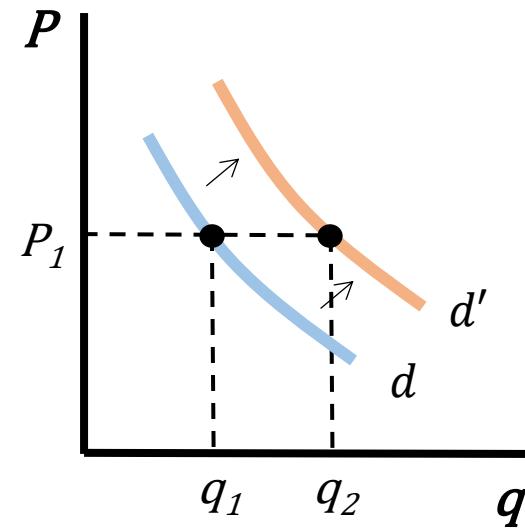
Pozorovatelný vztah: zvýšení ceny jednoho statku (substitutu) vyvolá zvýšení poptávky po druhém statku (a naopak).

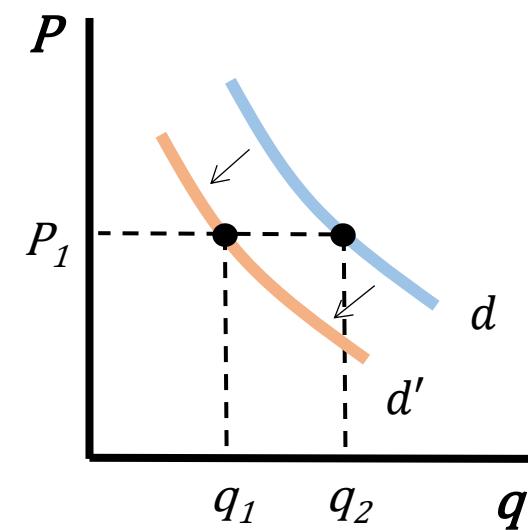
Posuny individuální poptávkové křivky (poptávka po kávě)

(a)

(b)

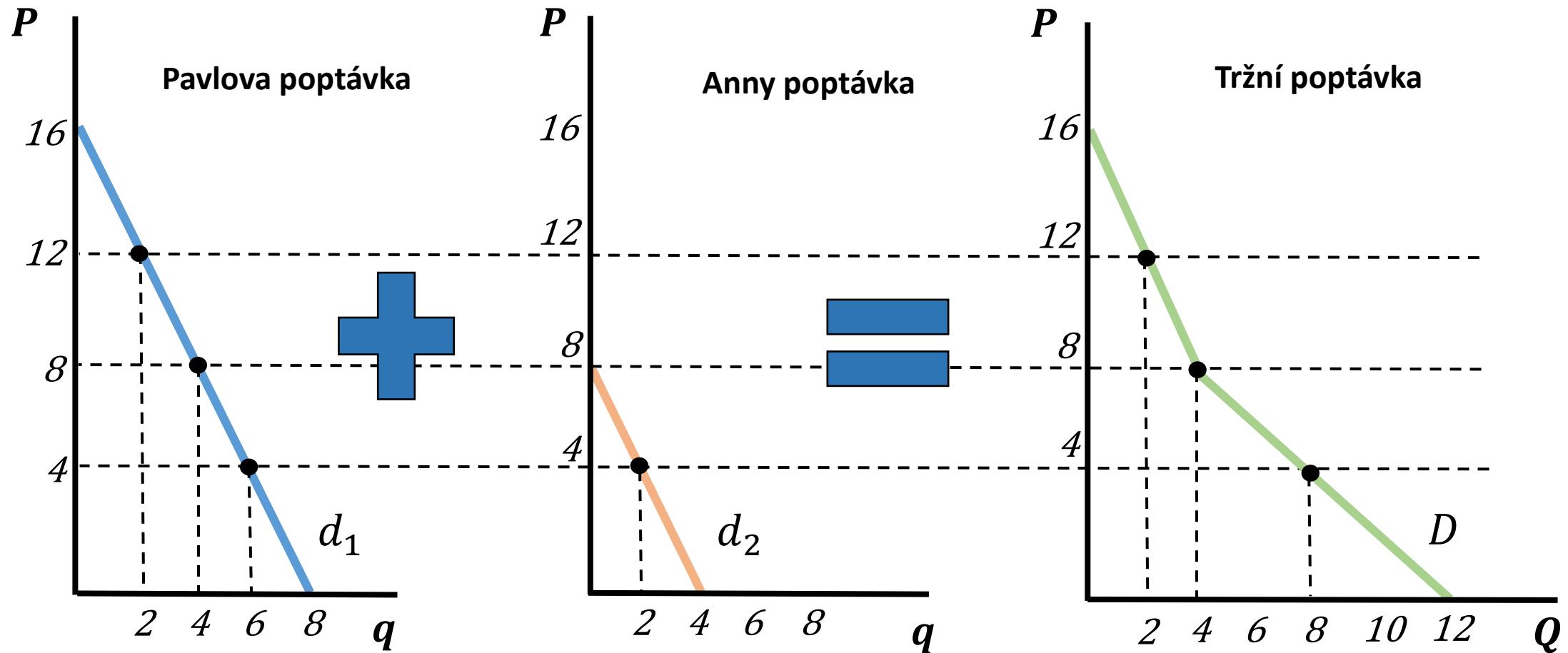
(c)

- a) Růst důchodu spotřebitele (pokud je káva *normální statek*)
- b) Káva a čaj jsou *substituty* a cena čaje se zvýší
- c) Káva a cukr jsou *komplementy* a cena cukru se zvýší

Individuální a tržní poptávka

- **Tržní poptávka** je celkové množství zboží nebo služby poptávané všemi potenciálními kupujícími.
- Horizontální součet individuálních poptávek.

Konstrukce tržní poptávky

Rovnováha na trhu

Ekvilibrium (rovnováha) trhu: situace, kdy cena dosáhla úrovně, při které se nabízené množství rovná požadovanému množství.

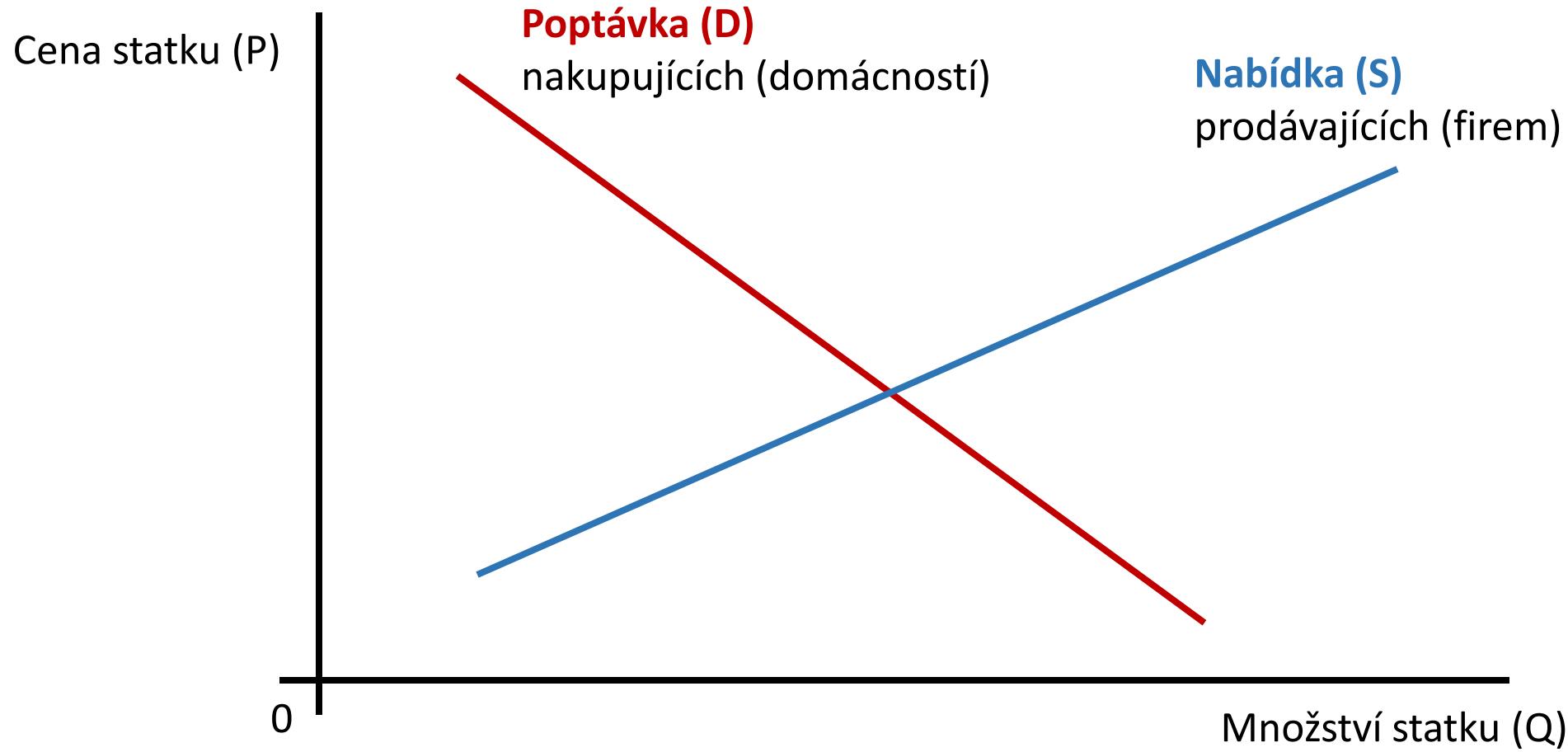
- Graf: bod, kde se protíná nabídka (S) s požadavkou (D)

Rovnovážná cena = ‘cena vyčišťující trh’ $\rightarrow P^*$

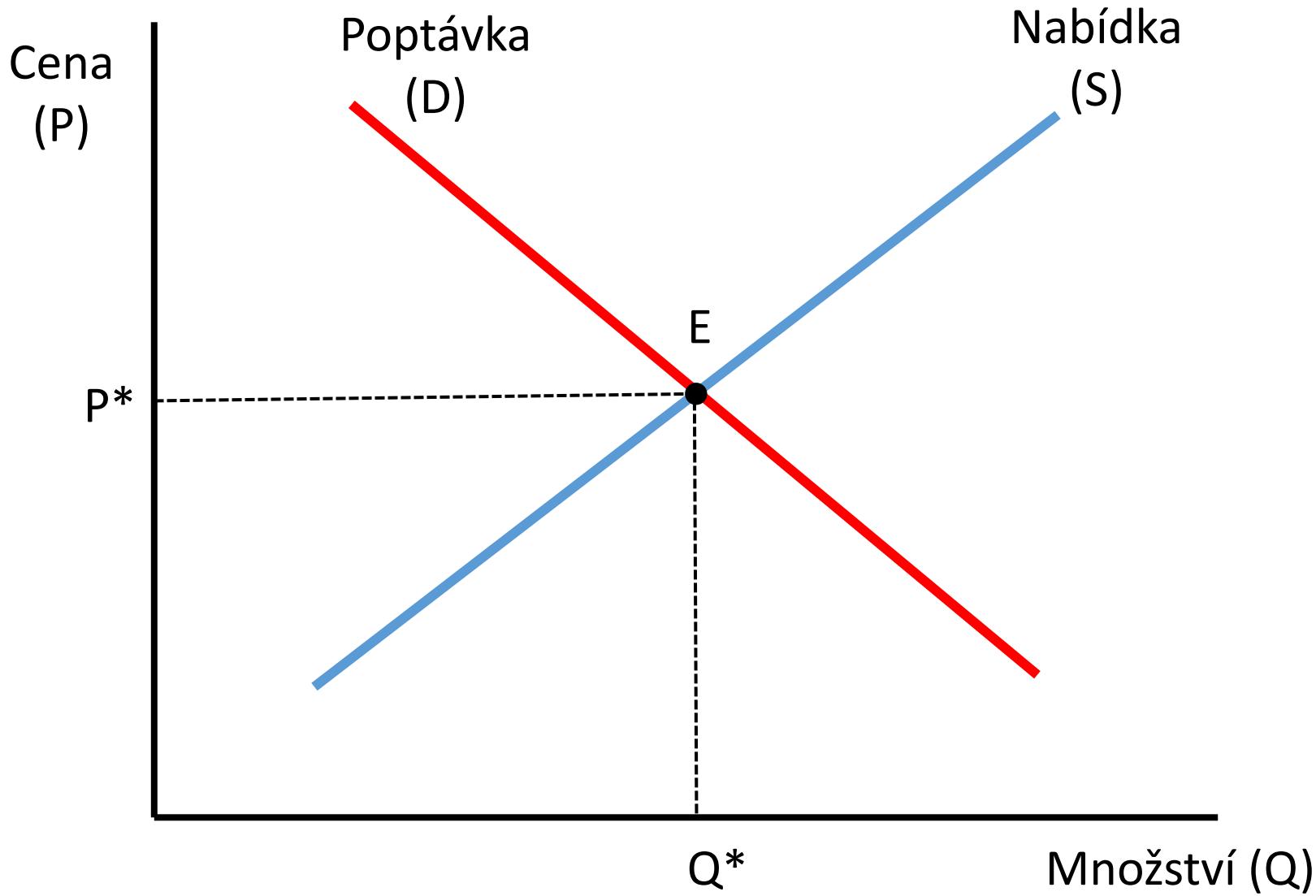
Cena, při které je množství zboží, které jsou prodejci ochotni prodat, rovné množství, které jsou kupující ochotni koupit.

Rovnovážné množství $\rightarrow Q^*$

Model trhu

Model trhu

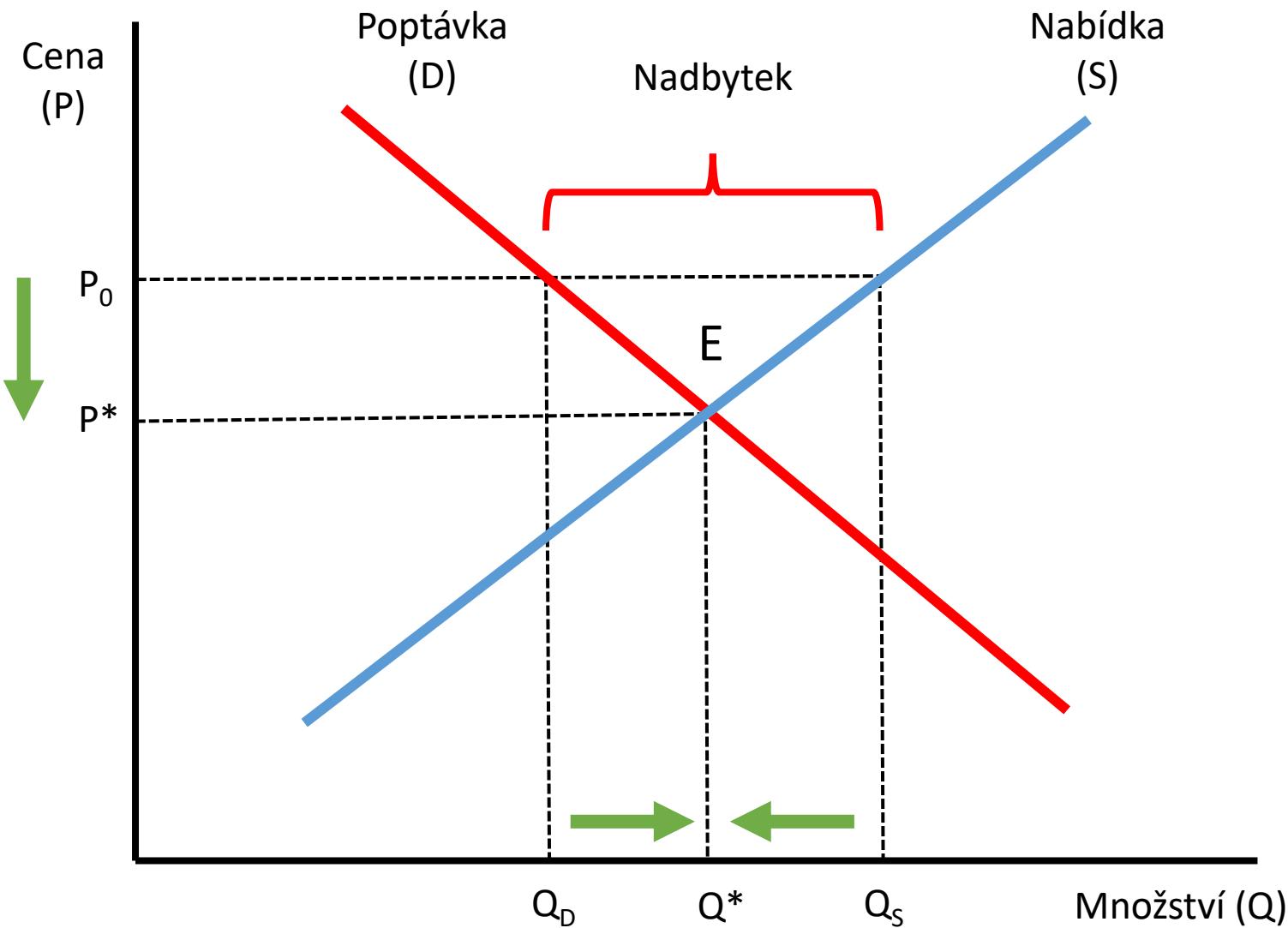

Nerovnováha na trhu: Nadbytek & Nedostatek

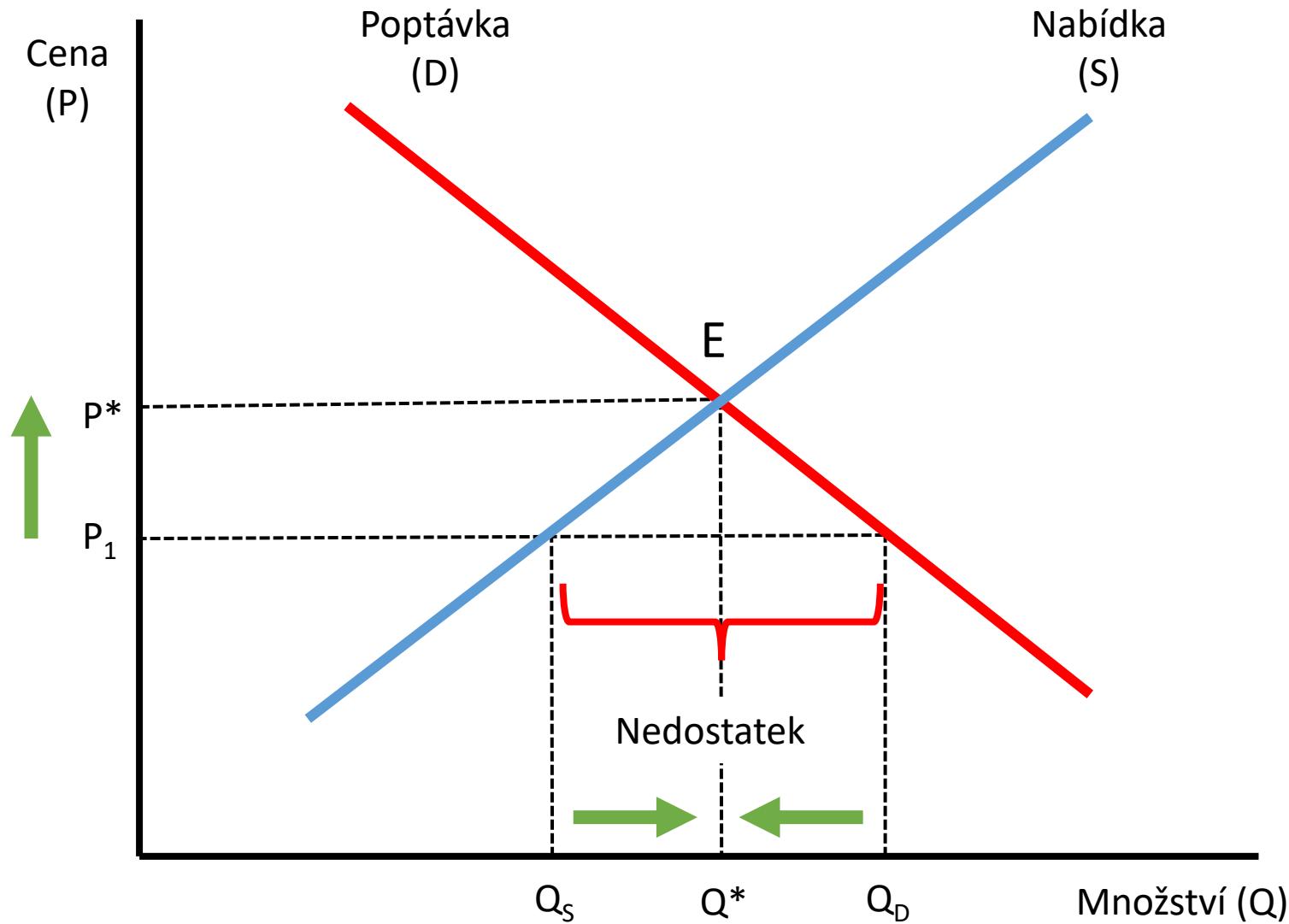
Nadbytek: objem nabízeného množství je větší než objem poptávaného množství

Nedostatek: objem poptávaného množství je větší než objem nabízeného množství

Nadbytek

Nedostatek

Rovnováha na trhu

Zákon nabídky a poptávky: Cena jakéhokoli statku se přizpůsobuje tak, aby uvedla nabízené množství a požádané množství tohoto statku do rovnováhy.

Konkurence přizpůsobuje ceny a množství:

- Konkurence mezi prodejci
- Konkurence mezi kupujícími

Model trhu (jednoho statku)

Předpoklady:

- **Všichni jsou příjemci ceny (*price-takers*)** - žádný spotřebitel ani firma nemůže ovlivnit cenu
- **Homogenita statku** - firmy prodávají identický produkt
- **Dokonalá informovanost** - všichni účastníci znají cenu, kvalitu i dostupnost statku
- **Volný vstup a výstup na trh** – firmy mohou svobodně vstoupit na trh, když vidí příležitost, a zase z něj odejít
- **Velký počet kupujících a prodávajících** – žádný jednotlivec nemůže sám ovlivnit tržní cenu
- **Flexibilita ceny** – cena se může rychle přizpůsobovat změnám poptávky a nabídky; není státem nijak regulovaná
- **Nízké transakční náklady** – nízké náklady na směnu

Tři jednoduché kroky v analýze změny rovnováhy na trhu

1. Rozhodni, zdali jev posouvá křivku nabídky nebo poptávky, příp. obě dvě najednou.
2. Rozhodni, zdali se křivka/y posouvá/vají doleva nebo doprava.
3. Nakresli si model poptávky a nabídky (model trhu), abys viděl, jak posuny křivek ovlivní rovnovážnou cenu a rovnovážné množství

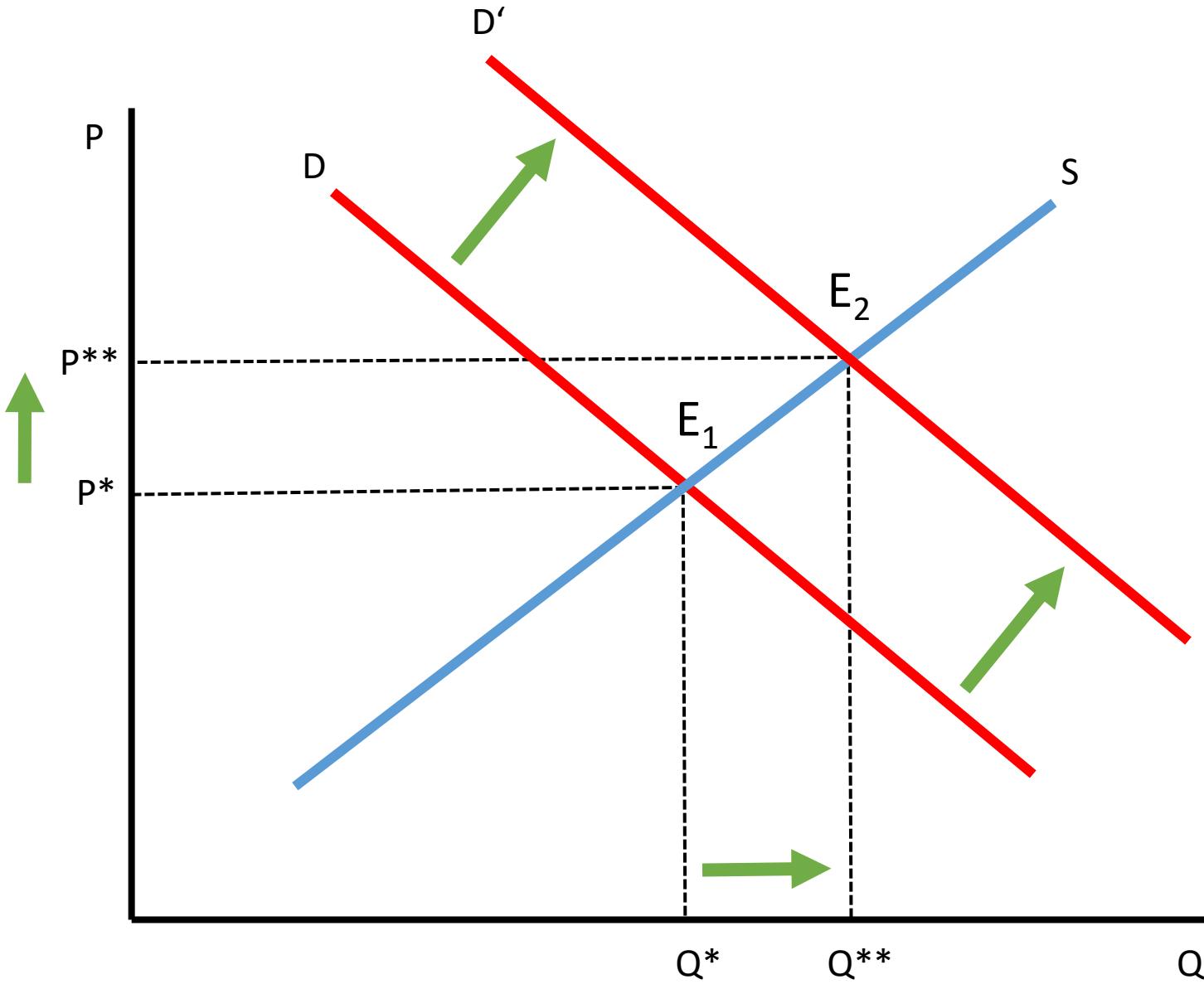

Pohyb křivky vs. pohyb po křivce

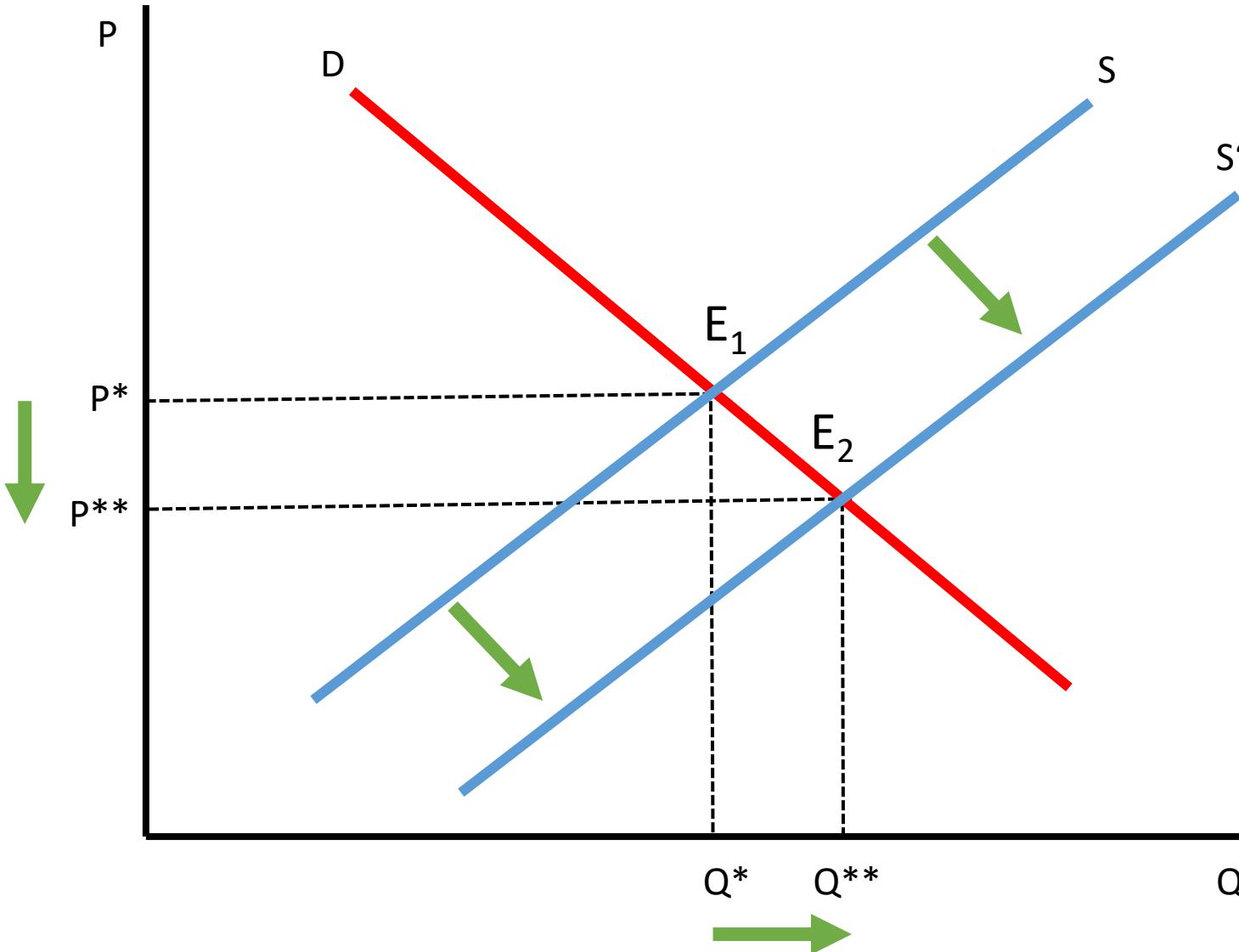
Remember!

- Posun celé křivky nabídky je **změna nabídky**; posun po fixní křivce nabídky je **změna nabízeného množství**
- Posun celé křivky poptávky je **změna poptávky**; posun po fixní křivce poptávky je **změna poptávaného množství**

Růst poptávky

Růst nabídky

Regulace trhu: cenový strop a cenový práh

Cenový strop (*price ceiling*)

- Určen **maximální cenou**, za kterou se smí prodávat.
- Typicky pod rovnovážnou cenou.
- Důsledek: **nedostatek** ($Q_D > Q_S$)
- Příklad: Venezuela a cenové stropy na potraviny

Cenový práh (*price floor*)

- Určen **minimální cenou**, pod kterou se nesmí prodávat.
- Typicky nad rovnovážnou cenou.
- Důsledek: **přebytek** ($Q_S > Q_D$)
- Příklad: minimální mzda, výkupní ceny zemědělských produktů

Venezuela: cenové stropy

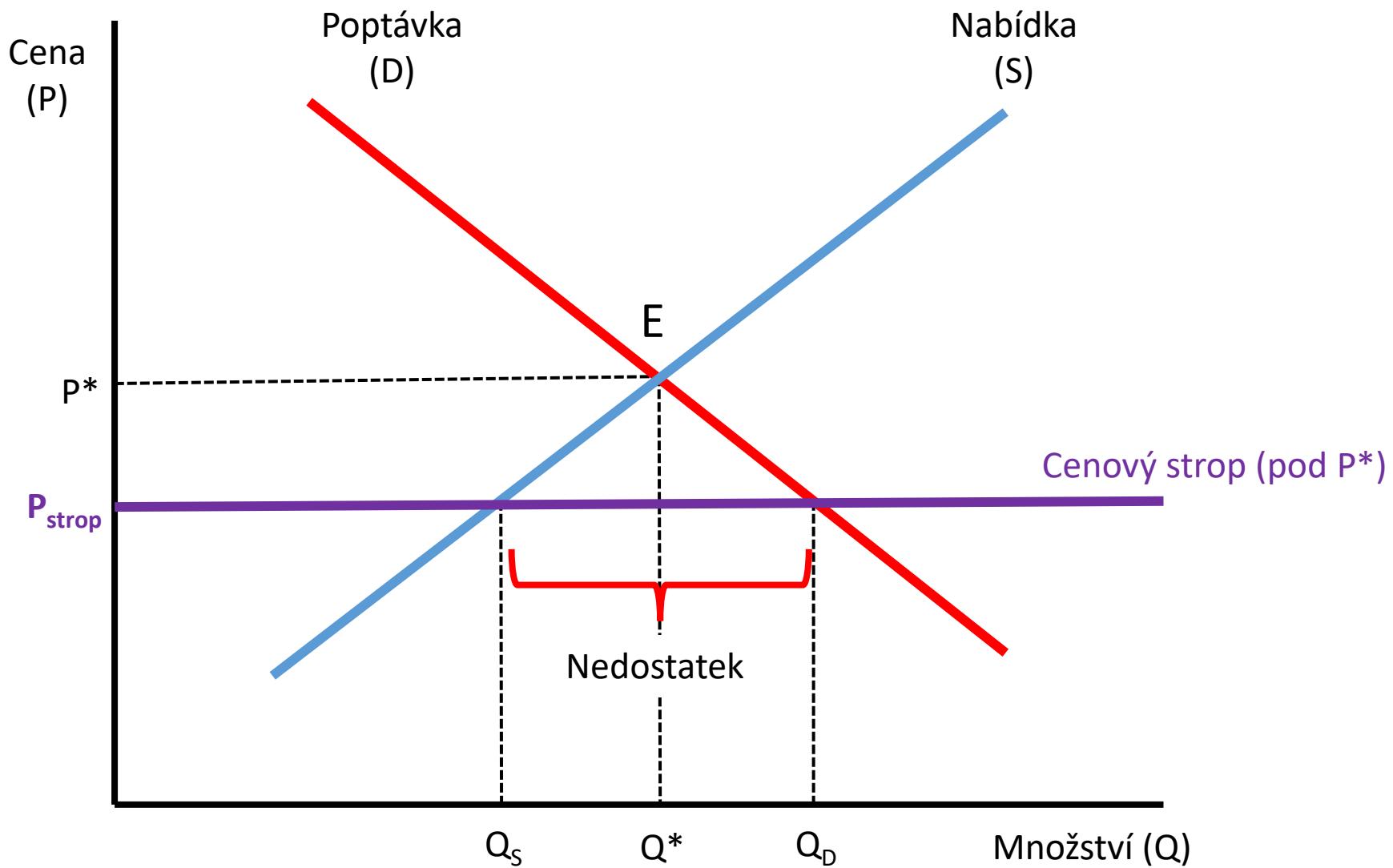
- Přísné **cenové stropy** na potraviny a další zboží → regulace vedly k rozsáhlým **nedostatkům**:
 - Lidé stáli fronty na základní potraviny už od čtyř hodin ráno, regály byly často prázdné.
 - V roce 2014 bylo nedostupných 28 % zboží, v dalších letech chyběly základní věci jako potraviny, kondomy, antikoncepce nebo toaletní papír.
 - Firmy přestávaly vyrábět (např. největší výrobce piva musel zavřít), protože by prodávaly se ztrátou.

Venezuela: cenové stropy

- Přísné **cenové stropy** na potraviny a další zboží → regulace vedly k rozsáhlým **nedostatkům**:
 - Docházelo k rabování obchodů a potraviny se přepravovaly pod ozbrojenou ochranou.
 - Venezuela musela začít dovážet i kávu, kterou dříve využívala, protože zemědělci odmítali vyrábět pod uměle nízkými cenami.
 - Kvůli rozdílům v cenách se rozrostlo **pašování** – např. benzin byl v zemi téměř zadarmo, a proto se využíval do sousední Kolumbie.

Cenový strop

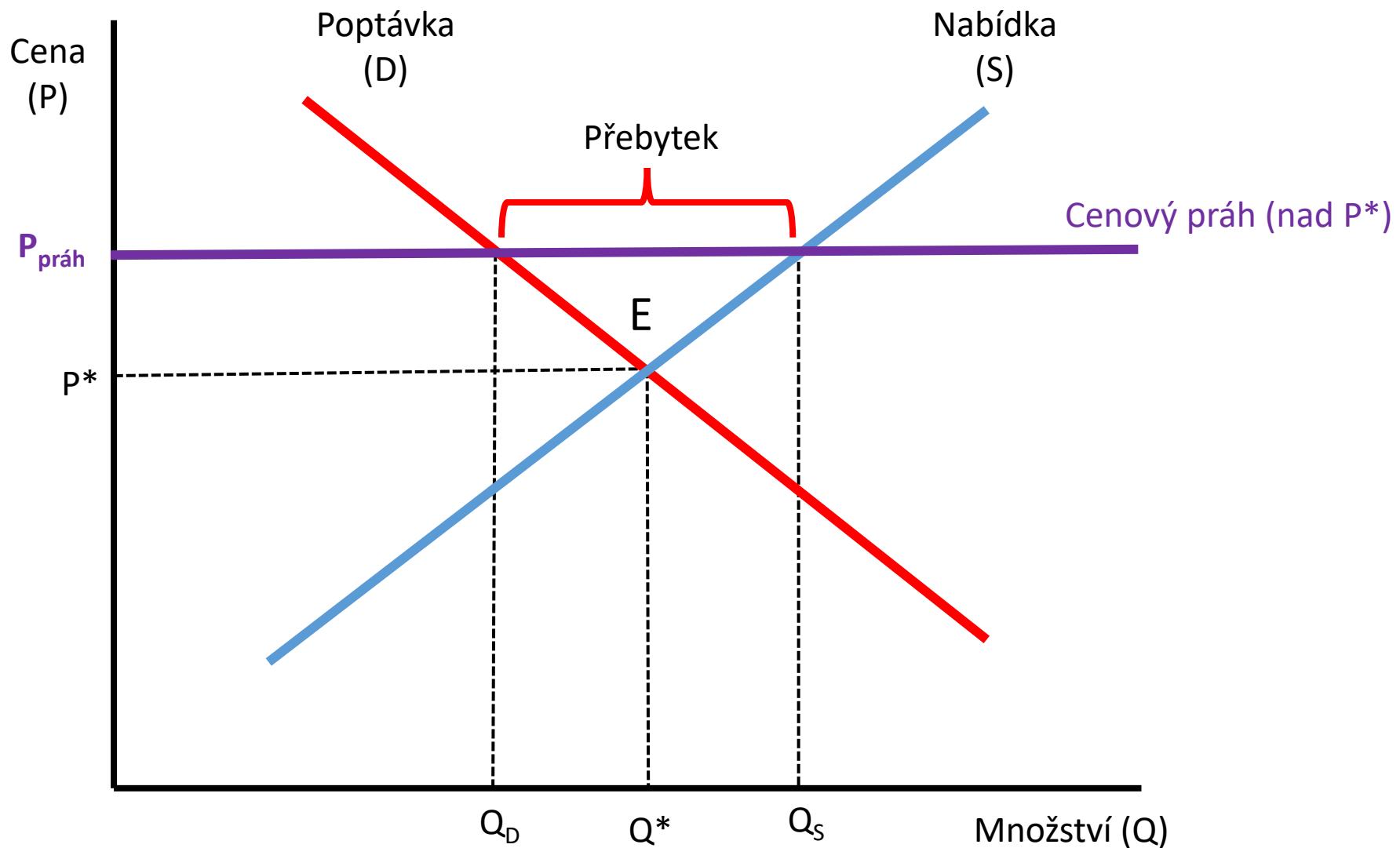

Cenový práh: minimální mzda

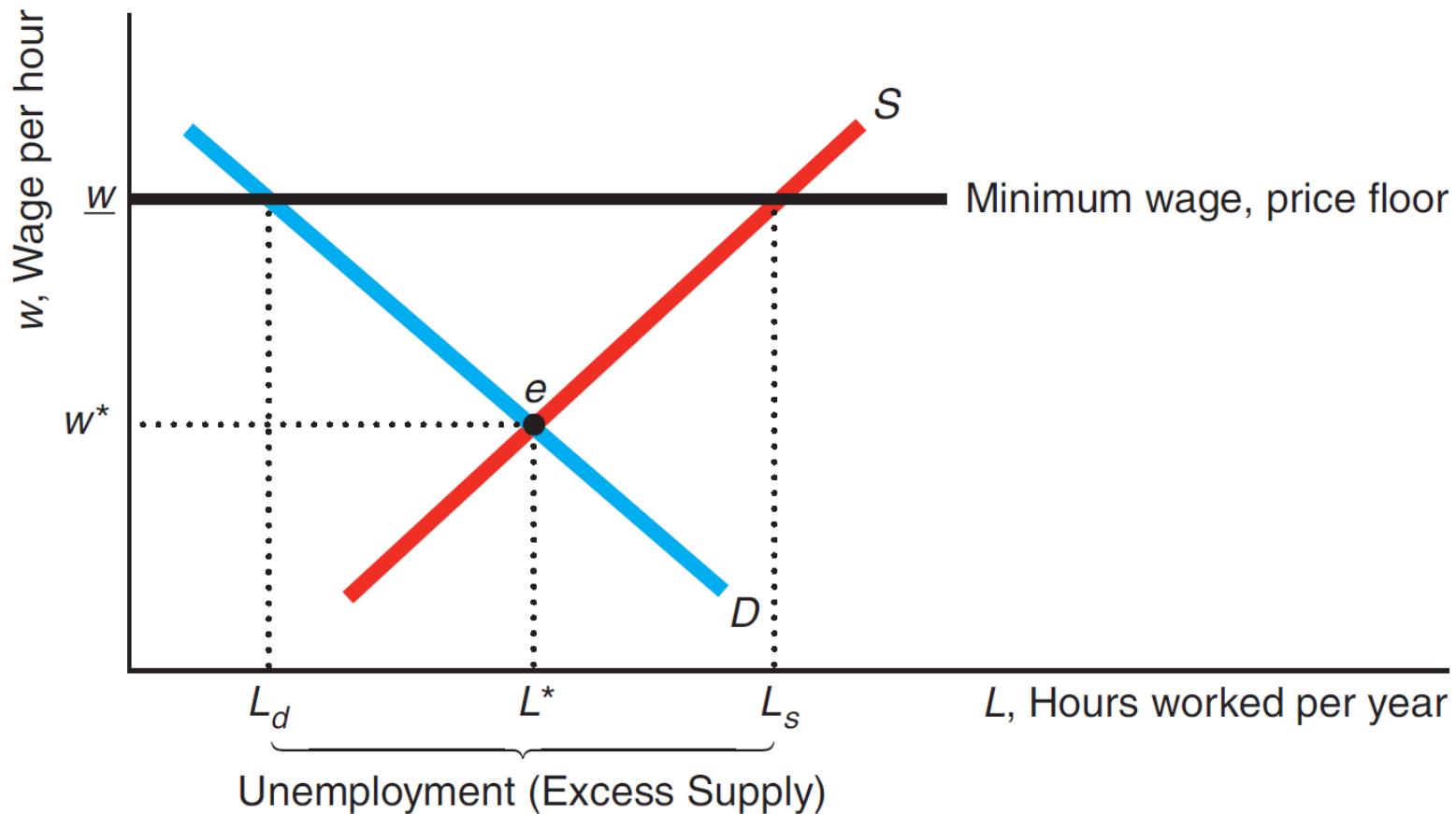

- **Cenový práh** = zákonem stanovená minimální cena, pod kterou se nesmí prodávat
- Nejznámější příklad: **minimální mzda** na trhu práce (w_{\min})
- Poprvé zavedena: 1894 na Novém Zélandu, 1909 ve Velké Británii
- ČR: poprvé zavedena v roce 1991
 - 18 900 Kč; 112,50 Kč/hod. (2024)
 - 20 800 Kč; 124,40 Kč/hod. (2025)
- U.S. federální minimální mzda je 7,25 USD/hod. (2025), jednotlivé státy či města ale mají často vyšší

Cenový práh

Cenový práh: minimální mzda

Elasticity

Elasticitá poptávky, elasticitá nabídky

Elasticita

Elasticita: míra toho, s jakou citlivostí kupující a prodávající reagují na změny tržních podmínek

Pomáhá nám pochopit, jak změny cen, důchodů nebo cen jiných statků ovlivňují poptávané a nabízené množství.

Existují různé druhy elasticit

Elasticita poptávky

Cenová a důchodová elasticita

Elasticita poptávky

Cenová elasticita poptávky (*price elasticity of demand - PED*) měří, jak moc poptávané množství zboží reaguje na změnu ceny tohoto statku.

Když se statek zlevní, budu ho kupovat více? O kolik více?

Když se statek zdraží, budu ho kupovat méně? O kolik méně?

Cenová elasticita poptávky

- *Cenová elasticita poptávky* měří procentuální změnu poptávaného množství v reakci na procentuální změnu ceny daného statku

$$e_{DP} = \frac{\% \text{ změna poptávaného množství}}{\% \text{ změna ceny}}$$

Determinanty cenové elasticity poptávky

- Dostupnost blízkých substitutů
- Nezbytné versus luxusní statky
- Definice trhu
- Časový horizont

$$e_{DP} = \frac{\% \text{ změna poptávaného množství}}{\% \text{ změna ceny}}$$

Determinanty cenové elasticity poptávky

- **Dostupnost blízkých substitutů**

- Čím více substitutů má daný statek, tím elastičtější bude poptávka po něm.
- Např. máslo & margarín: když zdraží máslo, lidé snadno přejdou k margarínu. Naopak u statků bez substitutů (např. inzulin) je poptávka po nich cenově neelastická.

- **Nezbytné versus luxusní statky**

- Nezbytné statky (chléb, elektřina, léky) → poptávka je spíše neelastická (lidé je kupují i při vyšší ceně).
- Luxusní statky (dovolená, šperky, značkové oblečení) → poptávka je elastičtější (snadněji se jich lidé vzdají, když zdraží).

Determinanty cenové elasticity poptávky

- **Definice trhu**

- Široce definovaný trh (např. „potraviny“): méně elastická poptávka, protože není moc alternativ
- Úzce definovaný trh (např. „čokoládové zmrzliny určité značky“) → více elastická poptávka, protože existuje hodně blízkých alternativ

- **Časový horizont**

- Krátké období: poptávka je méně elastická (spotřebitelé nestihnou změnit chování)
- Dlouhé období: poptávka je elastičtější (lidé si najdou alternativy, změní technologie, přizpůsobí spotřebu)
 - Např. při zdražení benzínu lidé krátkodobě jezdí stejně, ale dlouhodobě mohou přejít na úspornější auta nebo hromadnou dopravu

Výpočet cenové elasticity poptávky

Výpočet cenové elasticity poptávky: procentuální změna poptávaného množství dělená procentuální změnou ceny

PED je negativní!

- Pokud cena klesne, poptávané množství vzroste (a naopak)

$$e_{Q,P} = \frac{\frac{\Delta Q}{Q}}{\frac{\Delta P}{P}}$$

The formula is shown with two sets of arrows above the numerators and below the denominators. Above the first numerator (ΔQ) is a blue upward arrow and a red downward arrow. Below the second numerator (ΔP) is a red downward arrow and a blue upward arrow.

Výpočet cenové elasticity poptávky

Příklad: Cena kopečku zmrzliny vzroste z 2,00 \$ na 2,20 \$ a množství, které kupujete, klesne z 10 na 8 kopečků. Vypočítejte cenovou elasticitu poptávky (PED).

$$\text{Procentuální změna množství} (\% \Delta Q) = \left(\frac{Q_2 - Q_1}{Q_1} \right) * 100 = \frac{8 - 10}{10} * 100 = -20 \%$$

$$\text{Procentuální změna ceny} (\% \Delta P) = \left(\frac{P_2 - P_1}{P_1} \right) * 100 = \frac{2,20 - 2,00}{2,00} * 100 = 10 \%$$

$$e_{DP} = \frac{\% \text{ změna poptávaného množství}}{\% \text{ změna ceny}} = \frac{-20}{10} = -2$$

Výpočet cenové elasticity poptávky

Příklad: Cena kopečku zmrzliny vzroste z 2,00 \$ na 2,20 \$ a množství, které kupujete, klesne z 10 na 8 kopečků. Vypočítejte cenovou elasticitu poptávky (PED).

$$\frac{\frac{\Delta Q}{Q} \cdot 100}{\frac{\Delta P}{P} \cdot 100} = \frac{\frac{Q_2 - Q_1}{Q_1} \cdot 100}{\frac{P_2 - P_1}{P_1} \cdot 100} = e_{Q,P}$$

$$\frac{\frac{8 - 10}{10} \cdot 100}{\frac{2,2 - 2}{2} \cdot 100} = \frac{-20 \%}{10 \%} = -2$$

Výpočet cenové elasticity poptávky

- Cenová elasticita poptávky je **-2**, což znamená, že poptávka po zmrzlině je **elastická**. Negativní znaménko ukazuje inverzní vztah mezi cenou a poptávaným množstvím podle zákona poptávky.
- **Pokud cena vzroste o 1 %, poptávané množství klesne o 2 %.**
- Vzhledem k tomu, že **absolutní hodnota PED je větší než 1**, spotřebitelé jsou citliví na změny ceny tohoto zboží.

Výpočet cenové elasticity poptávky metodou středního bodu

Metoda středního bodu poskytuje stejný výsledek bez ohledu na směr změny:

$$e_{Q,P} = \frac{\frac{Q_2 - Q_1}{[Q_2+Q_1]/2}}{\frac{P_2 - P_1}{[P_2+P_1]/2}}$$

Pro výpočet procentuální změny pomocí metody středního bodu používáme průměr původní a nové hodnoty jako základ pro výpočet procentuální změny. To platí jak pro množství, tak pro cenu.

Výpočet cenové elasticity poptávky metodou středního bodu

Příklad: Cena kopečku zmrzliny vzroste z 2,00 \$ na 2,20 \$ a množství, které kupujete, klesne z 10 na 8 kopečků. Vypočítejte cenovou elasticitu poptávky (PED) metodou středního bodu.

$$\frac{\frac{8-10}{(10+8)/2} \cdot 100}{\frac{2,2-2}{(2+2,2)/2} \cdot 100} = \frac{-22,2 \%}{9,5 \%} = -2,33$$

Výpočet cenové elasticity poptávky metodou středního bodu

- Cenová elasticita poptávky je přibližně **-2,33**, což znamená, že poptávka je elastická. Absolutní hodnota větší než 1 naznačuje, že spotřebitelé jsou citliví na změny ceny.
- **Porovnání s „tradiční metodou“:**
 - **Tradiční metoda** by dala jiný výsledek při změně z 10 na 8 jednotek než při změně z 8 na 10 jednotek.
 - **Metoda středního bodu** poskytuje stejný výsledek bez ohledu na to, zda počítáme zvýšení nebo snížení ceny.

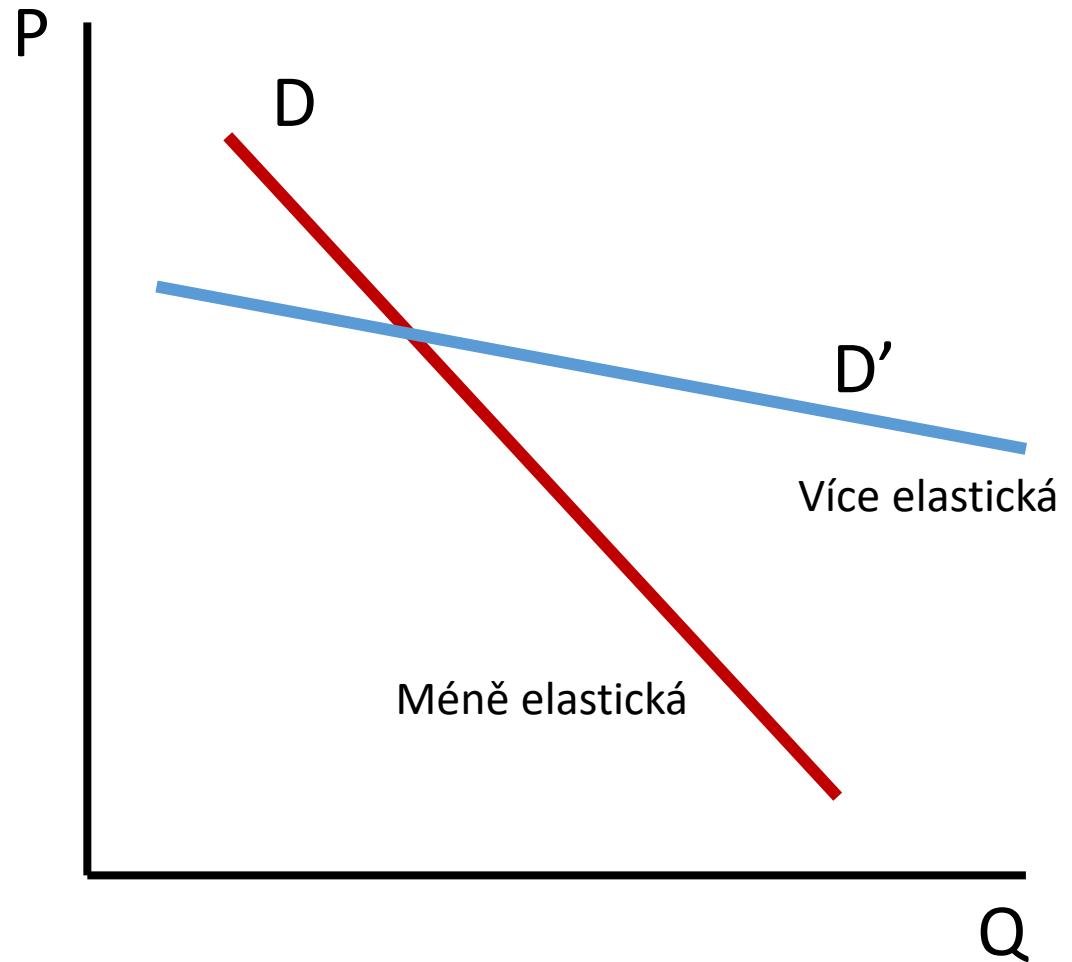
Rozmanitost poptávkových křivek

Neelastická poptávka

- Poptávané množství **nereaguje silně** na změny ceny.
- Cenová elasticita poptávky je mezi -1 a 0; v abs. hodnotě $e_{DP} < 1$

Elastická poptávka

- Poptávané množství **reaguje silně** na změny ceny.
- Cenová elasticita poptávky je nižší než -1; v abs. hodnotě $e_{DP} > 1$

Rozmanitost poptávkových křivek

- **Neelastická poptávka**

- Procentní změna ceny vyvolá **menší** procentní změnu poptávaného množství statku
- Pokud se cena zvýší o 1 %, poptávané množství klesne o **méně** než 1 %.

- **Elastická poptávka**

- Procentní změna ceny vyvolá **větší** procentní změnu množství poptávaného statku
- Pokud se cena zvýší o 1 %, poptávané množství klesne o **více** než 1 %.

Rozmanitost poptávkových křivek

Dokonale neelastická

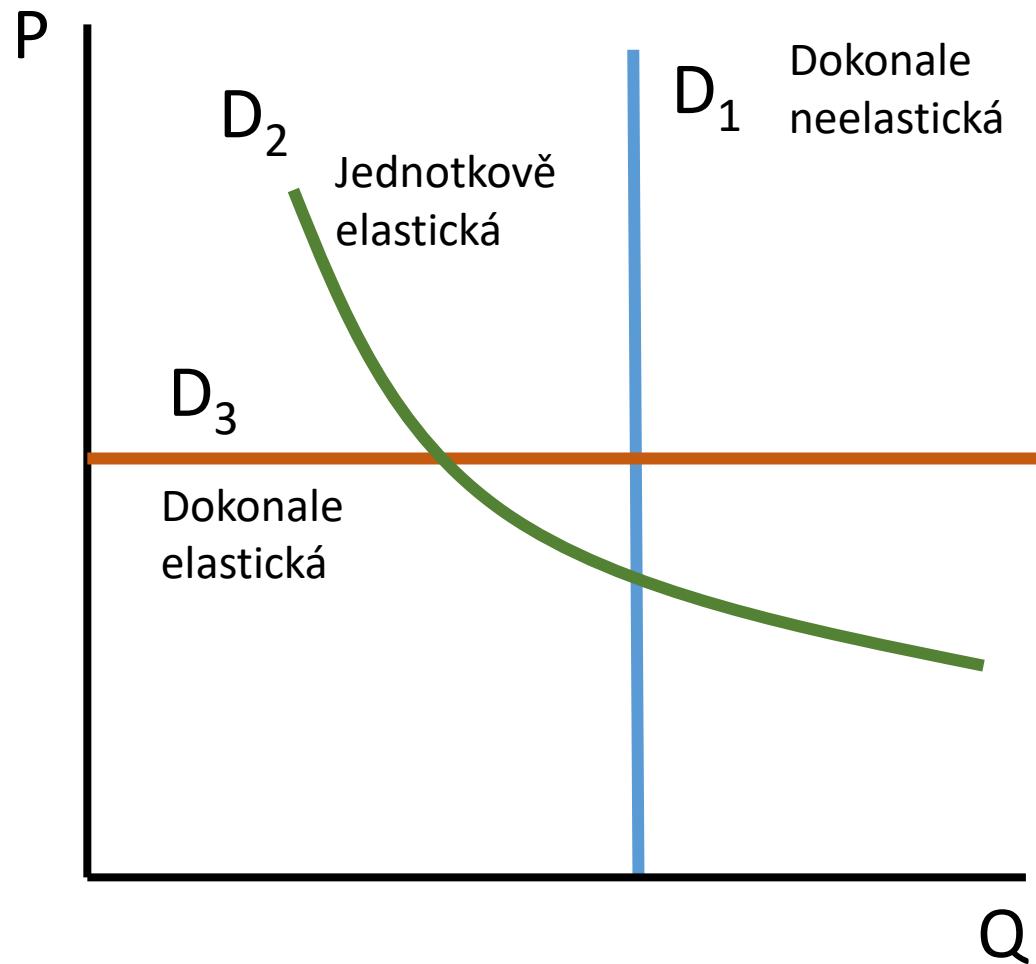
- Poptávané množství nereaguje na změnu ceny; $e_{DP} = 0$

Jednotkově elastická

- Poptávané množství se mění o stejný procento jako cena; $e_{DP} = 1$

Dokonale elastická

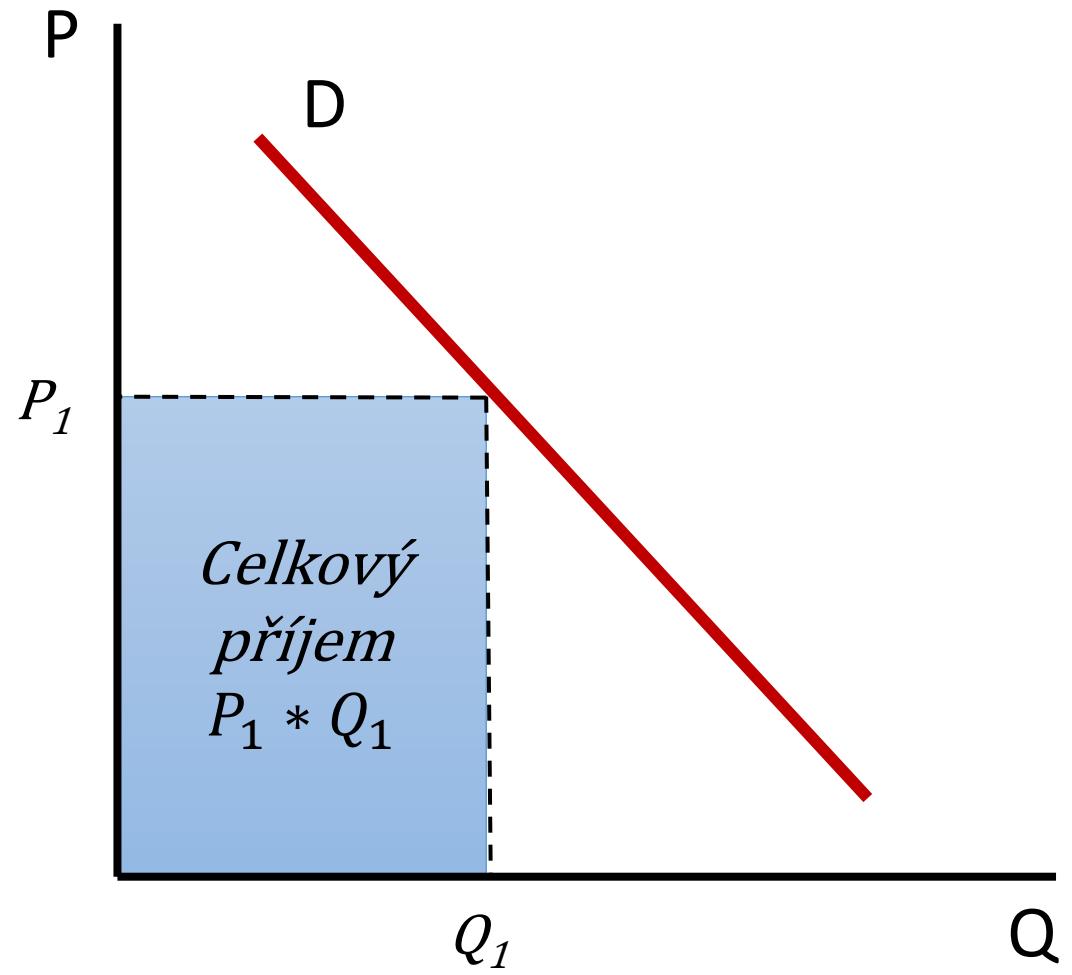
- Poptávané množství se mění nekonečně při jakékoli změně ceny; $e_{DP} = \infty$

Celkový příjem a cenová elasticita poptávky

Celkový příjem (celkové výdaje) je částka zaplacená kupujícími a obdržená prodávajícími při prodeji statku.

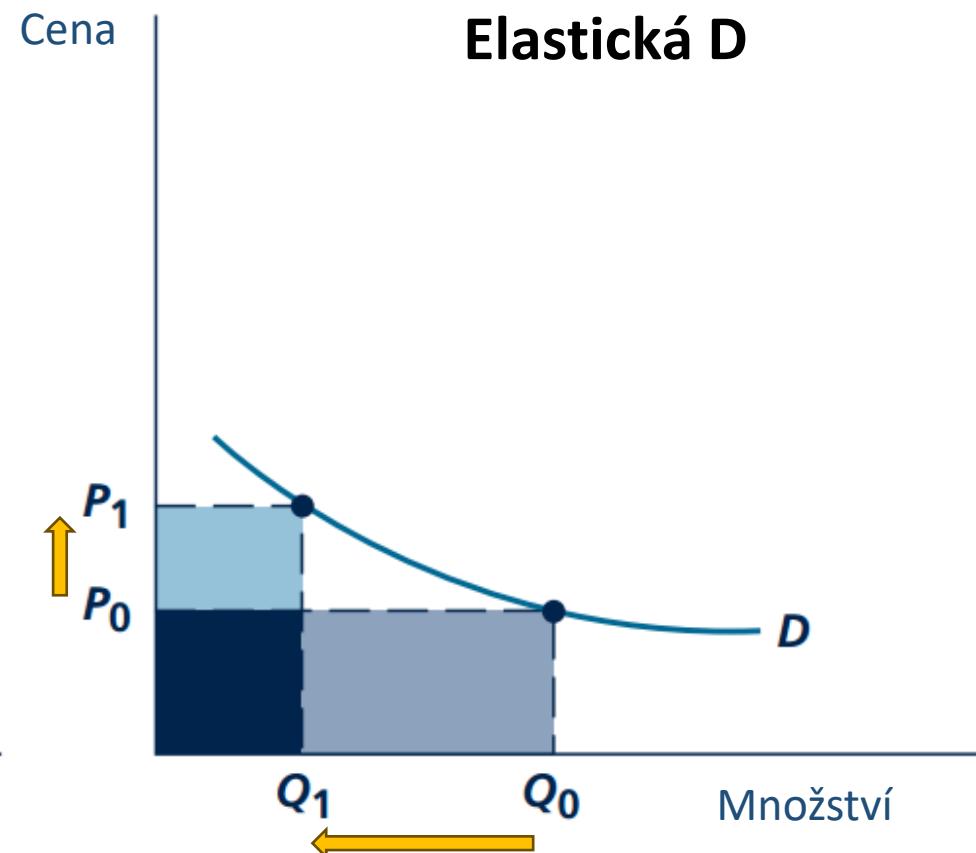
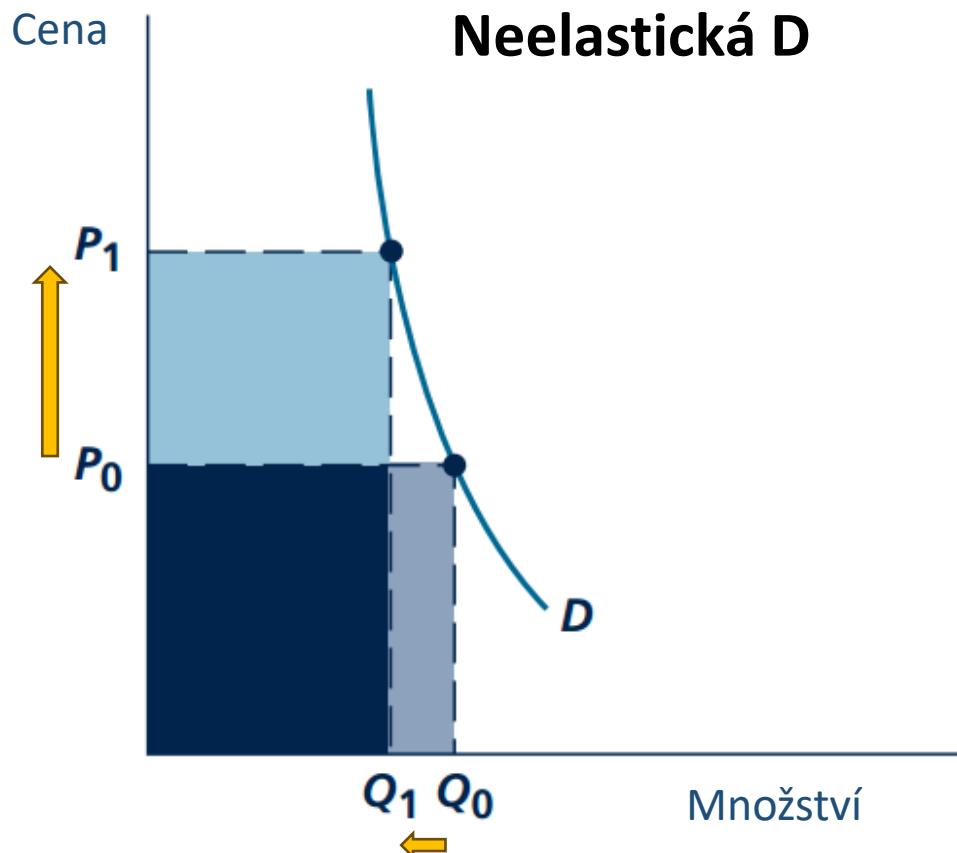
$$TR = P * Q$$

Elasticita a celkový příjem (TR)

- U **neelastické poptávkové křivky** vede zvýšení ceny k nárůstu celkového příjmu.
- U **elastické poptávkové křivky** vede zvýšení ceny k poklesu celkového příjmu.

Změna ceny a změna celkového příjmu (TR)

Pozor! Jedna poptávka a jiné elasticity

Lineární klesající poptávková křivka

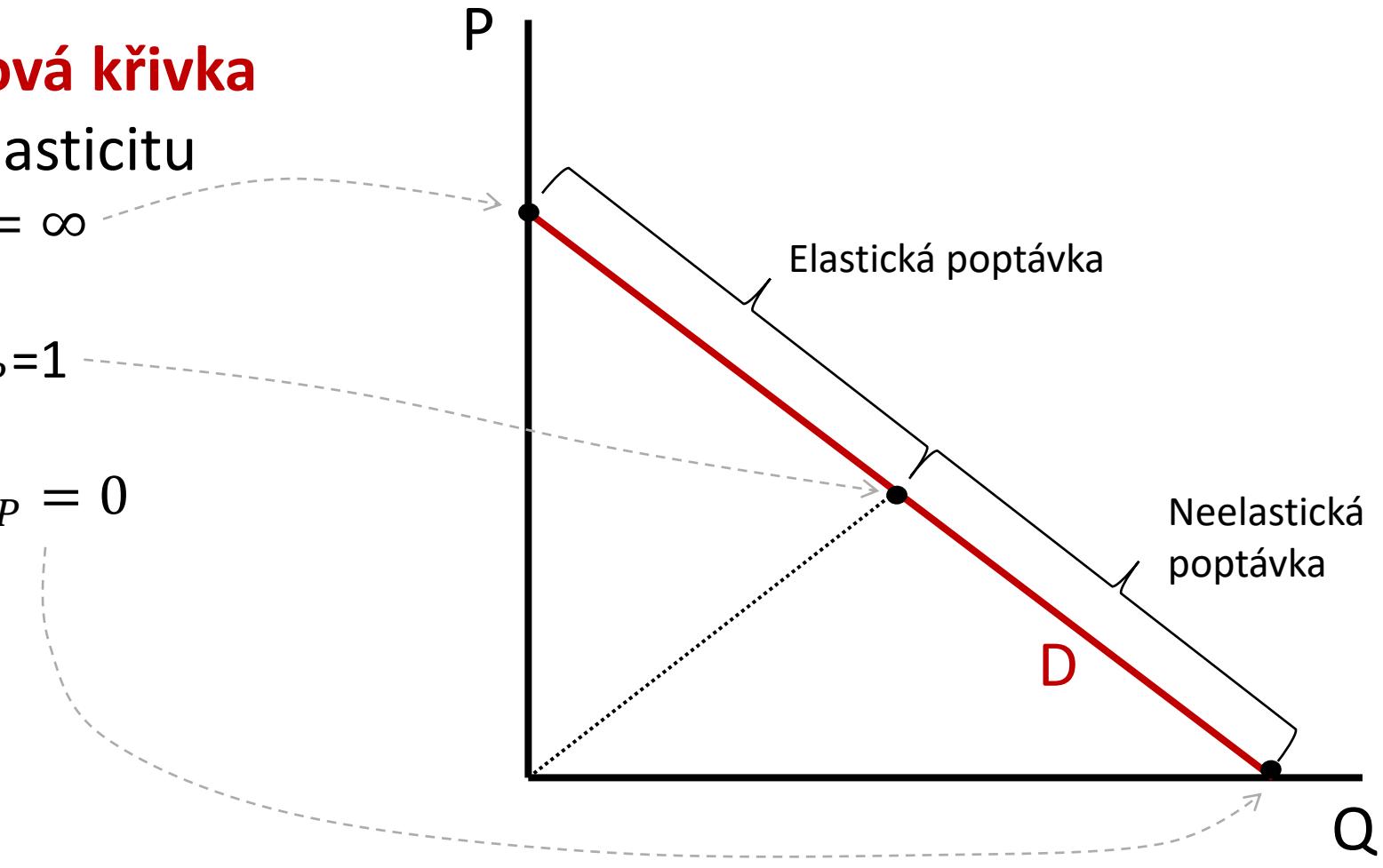
má v každém bodě jinou elasticitu

- Dokonale elastická: $e_{DP} = \infty$
- Elastická: $e_{DP} > 1$
- Jednotkově elastická: $e_{DP} = 1$
- Neelastická: $e_{DP} < 1$
- Dokonale neelastická: $e_{DP} = 0$

Remember!

Cenová elasticita poptávky vychází vždy jako záporné číslo.

Pracujeme s koeficienty elasticity v absolutní hodnotě!

Důchodová elasticita poptávky

- **Důchodová elasticita poptávky** měří, jak moc poptávané množství zboží reaguje na změnu důchodu spotřebitele.
- Procentuální změna poptávaného množství dělená procentuální změnou důchodu ($I = income$):

$$e_{Q,I} = \frac{\frac{\Delta Q}{Q}}{\frac{\Delta I}{I}}$$

$$e_I = \frac{\% \text{ změna poptávaného množství}}{\% \text{ změna důchodu}}$$

Důchodová elasticita poptávky

Vyšší důchod zvyšuje poptávané množství statku u běžných statků, ale snižuje poptávané množství u statků podřadných

- Běžné (normální) statky: $e_{Q,I} > 0$
- Podřadné statky: $e_{Q,I} < 0$
- **Nezbytné statky** jsou důchodově neelastické
 - $0 < e_{Q,I} < 1$
 - Potraviny, pohonné hmoty, oblečení...
- **Luxusní statky** jsou důchodově elastické
 - $e_{Q,I} > 1$
 - Sportovní auta, kožešiny, drahé potraviny...

Důchodová elasticita poptávky

$$e_I = \frac{\% \text{ změna poptávaného množství}}{\% \text{ změna důchodu}}$$

- *Nezbytný statek*: Pokud se důchod spotřebitele zvýší o 10 % a poptávané množství chleba vzroste o 5 %:

$$e_I = \frac{5 \%}{10 \%} = 0,5 \quad 0 < e_{Q,I} < 1$$

- *Luxusní statek*: Jestliže důchod vzroste o 10 % a poptávané množství luxusních hodinek vzroste o 25 %:

$$e_I = \frac{25 \%}{10 \%} = 2,5 \quad e_{Q,I} > 1$$

Důchodová elasticita poptávky

- *Méněcenný (podřadný) statek*: Pokud důchod vzroste o 10 % a požádané množství instantních nudlí klesne o 5 %:

$$e_I = \frac{-5 \%}{10 \%} = -0,5 \quad e_{Q,I} < 0$$

Elasticita nabídky

Cenová elasticita

Elasticita nabídky

Cenová elasticita nabídky je míra toho, jak moc nabízené množství statku reaguje na změnu ceny tohoto statku.

- Procentuální změna nabízeného množství vyplývající z 1% změny ceny.

$$e_S = \frac{\% \text{ změna nabízeného množství}}{\% \text{ změna ceny}}$$

Cenová elasticita nabídky

$$e_s = \frac{\% \text{ změna nabízeného množství}}{\% \text{ změna ceny}}$$

- **Elastická nabídka:** $e_s > 1$

- Malá změna ceny vede k velké změně nabízeného množství.
- Typické pro odvětví s flexibilní výrobou, kde mohou firmy rychle zvýšit nebo snížit produkci

- **Neelastická nabídka:** $e_s < 1$

- I výrazná změna ceny vede jen k malé změně nabízeného množství.
- Typické pro odvětví s omezenými výrobními kapacitami nebo dlouhým výrobním cyklem

Rozmanitost nabídkových křivek

Dokonale neelastická

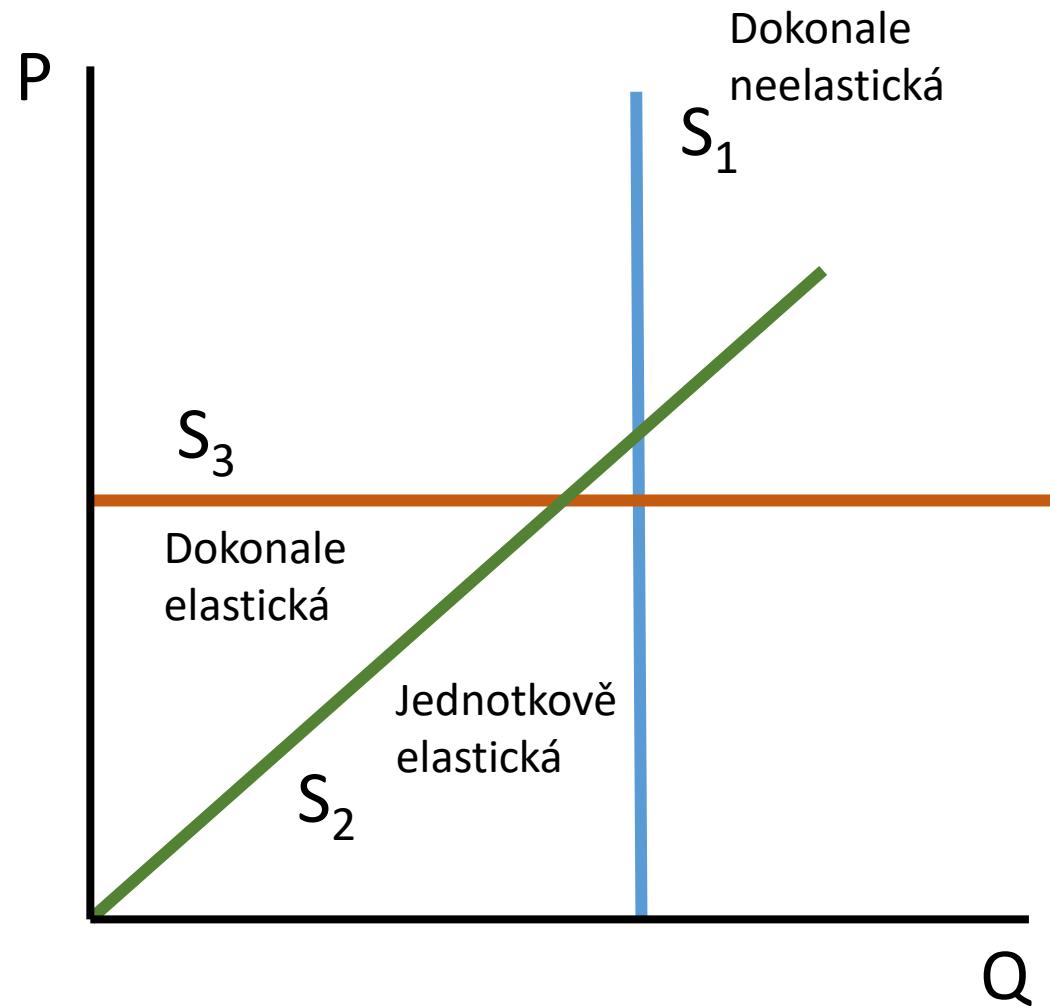
- Nabízené množství nereaguje na změnu ceny; $e_S = 0$

Jednotkově elastická

- Nabízené množství se mění o stejný procento jako cena; $e_S = 1$

Dokonale elastická

- Nabízené množství se mění nekonečně při jakékoli změně ceny; $e_S = \infty$

Determinanty elasticity nabídky

Schopnost prodejců změnit množství zboží, které produkují

- Pozemky u pláže mají neelastickou nabídku
- Knihy, úklidové služby nebo průmyslové zboží mají elastickou nabídku

Časové období

- Krátké období: firmy nestihnou rychle změnit výrobu
- Nabídka je v dlouhém období více elastická: firmy mohou rozšířit kapacity, mohou vstoupit nové firmy na trh

Determinanty elasticity nabídky

- **Možnost skladování**
 - Pokud lze zboží snadno skladovat, nabídka je elastičejší – producenti mohou reagovat na vyšší ceny tím, že uvolní zásoby
 - Příklad: pšenice (skladovatelná) vs. čerstvé jahody (rychle se kazí)
- **Velikost a dostupnost výrobních kapacit**
 - Pokud má firma volnou kapacitu, může rychle zvýšit výrobu → vyšší elasticita
 - Pokud už vyrábí „na maximum“, nabídka je neelastická.

Aplikace elasticit na reálných problémech

Aplikace: Válka proti drogám versus drogová prevence a vzdělávání

Zdroj: *The Onion* (leden 1998)

Pozn.: *The Onion* publikuje parodické články; formátem vypadají jako seriózní zprávy

Aplikace elasticit

1. Elasticita poptávky po drogách

- **Neelastická poptávka ($e_{DP} < 1$)**: Poptávka po některých ilegálních drogách je často neelastická, což znamená, že spotřebitelé nereagují výrazně na změny ceny. Důvodem může být závislost nebo nedostatek substitutů.
- **Důsledky neelastické poptávky:**
 - Zvýšení ceny vede k relativně malému snížení poptávaného množství.
 - Celkové výdaje spotřebitelů na drogy mohou stoupat, protože vyšší cena kompenzuje pokles množství.

Aplikace elasticit

2. Válka proti drogám: Potlačení nabídky

- **Cílem** je snížit nabídku drog prostřednictvím zákonných opatření, zvyšování rizika prodeje a distribuce a ničení produkčních zdrojů.
- **Dopad na trh:**
 - Posun křivky nabídky doleva: Snížení nabídky vede k vyšší rovnovážné ceně.
 - Vzhledem k neelastické poptávce se požadované množství sníží jen mírně.
- **Negativní důsledky:**
 - Vyšší ceny mohou zvýšit zisky pro dealery a organizovaný zločin.
 - Zvýšení kriminality: uživatelé mohou páchat trestné činy, aby financovali dražší drogy
 - Zatížení soudního a vězeňského systému: zvýšení počtu zatčení a odsouzení souvisejících s drogami

Aplikace elasticit

3. Drogová prevence a vzdělávání: Snížení poptávky

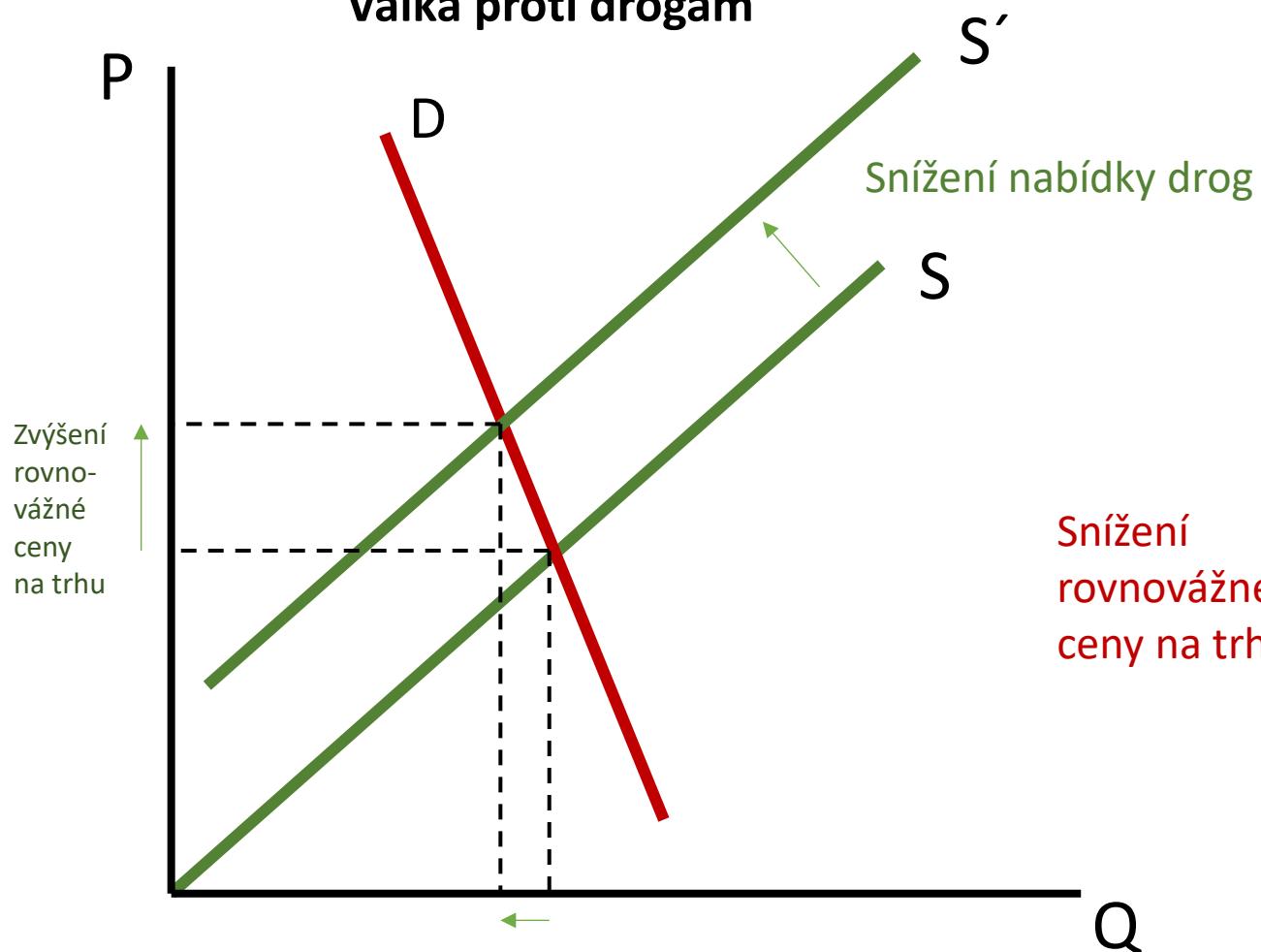
- **Cílem** je snížit poptávku po drogách prostřednictvím vzdělávacích programů, prevence a léčby závislostí.
- **Dopad na trh:**
 - Posun křivky poptávky doleva: Snížení poptávky vede k nižší rovnovážné ceně a množství.
- **Pozitivní důsledky:**
 - Nižší spotřeba drog: efektivnější snížení poptávaného množství
 - Snížení cen: méně atraktivní trh pro dealery
 - Společenské přínosy: lepší zdravotní výsledky, snížení kriminality a lepší sociální integrace

Aplikace elasticit

Aspekt	Válka proti drogám	Drogová prevence a vzdělávání
Cíl	Snížit nabídku	Snížit poptávku
Metoda	Represivní opatření, zákazy	Vzdělávání, prevence, léčba
Dopad na cenu	Zvyšuje cenu	Snižuje cenu
Dopad na množství	Malé snížení (neelastická poptávka)	Výraznější snížení
Vedlejší efekty	Zvýšení kriminality, zátěž pro justici	Společenské přínosy, lepší zdravotní výsledky

Aplikace elasticit

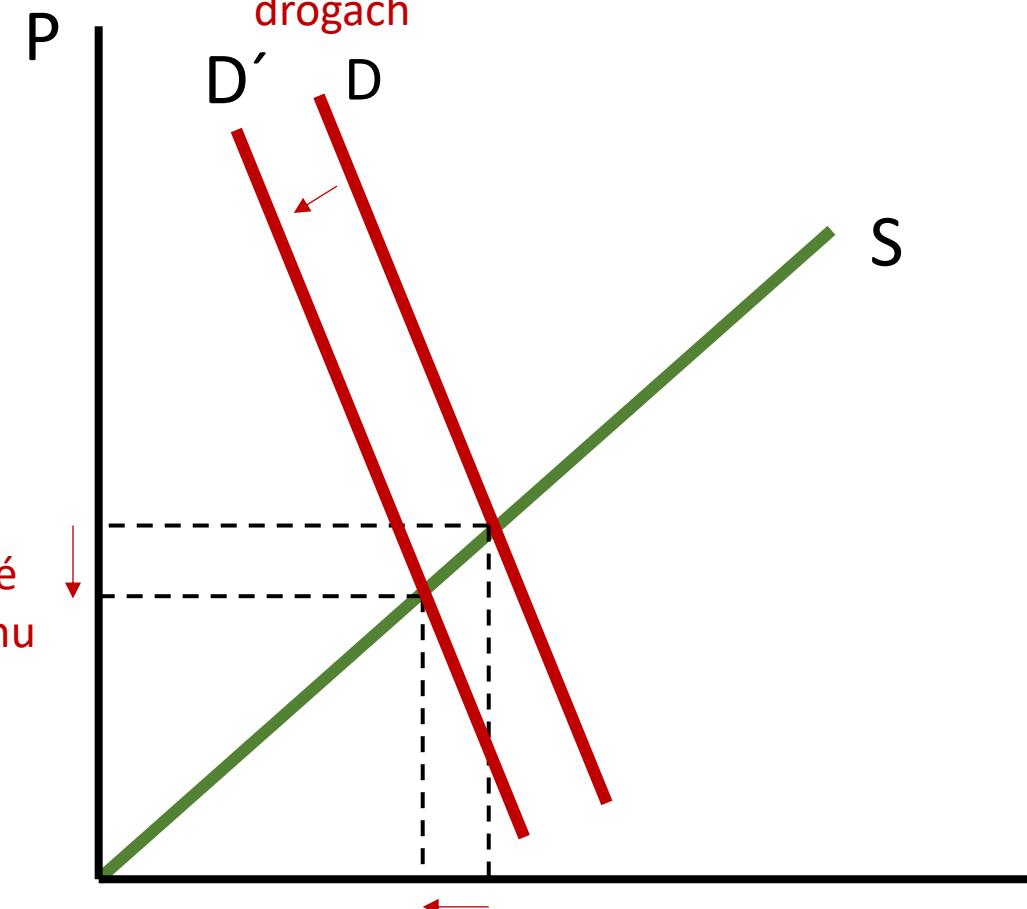
Válka proti drogám

Drogová prevence a vzdělávání

Snížení poptávky po drogách

Snížení rovnovážné ceny na trhu

Děkuji za
pozornost.

jitka.specanova@vse.cz